

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2013–2016

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Martina Jírová

**Netradiční styly a metody výuky anglického jazyka ve
vzdělávání dospělých**

Praha 2016

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Iva Borská, CSc.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED (PART TIME) STUDIES

2013-2016

BACHELOR THESIS

Martina Jírová

**Unconventional English Teaching Styles and Methods in
Adult Education**

Prague 2016

The Bachelor Thesis Work Supervisor: PhDr. Iva Borská, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 16. 2. 2016

Martina Jírová

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Ivaně Borské, CSc. za její odborné vedení mé práce, za cenné rady, připomínky a za čas, který mi věnovala při psaní této práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá využitím netradičních výukových stylů a metod ve výuce anglického jazyka u dospělých. Tato zajímavá oblast je zde blíže charakterizována, členěna dle využití, vývoje a dle rozmanitosti. Následuje dělení dle oblíbenosti, a to jak ze strany vyučujícího lektora, tak i ze strany studentů. V návaznosti na toto tematické zpracování je zde zdůrazněno vzdělávání z pohledu celoživotního procesu, jeho přínosy, jak pro formování osobnosti a zlepšení si vlastních nastavených cílů, tak i pro zlepšení profesního zařazení a společenského statusu. V této práci je také popsána důležitost hlavní jazykové koncepce, dokumentu ERR., ze které vychází struktura a systém výuky anglického jazyka pro dnešní dobu.

Praktická část se zaměřuje na zhodnocení dokumentu ERR., netradičních stylů a metod, blíže je popisuje, analyzuje a zdůrazňuje jejich přednosti využití pro posluchače kurzů výuky anglického jazyka.

Na závěr jsou zmíněna i doporučení pro zkvalitnění a vedení úspěšné výuky anglického jazyka pro všechny věkové kategorie.

Klíčová slova

Celoživotní vzdělávání, cíle vzdělávání, doporučení, lektor, metoda, posluchač, styl, učební proces, výhody.

Annotation

This thesis deals with the usage of unconventional English teaching styles and methods in adult education. This interesting field of study is closely characterised, divided, based on its own usage, development and its own various features, such as popularity by the both sides, by the teacher and by the learners. Following this, the thesis emphasizes the importance of learning as a lifetime process, its benefits for a personality growth and a personal goal improvement, thus improvement for a professional classification and a social status. Another part explains the importance of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR.) which contains the structure and the system of learning of English language.

The practical part focuses on the evaluation of CEFR., unconventional English teaching styles and methods, its own separate description, analysis, and emphasizes its own advantages of usage for English learners.

In a conclusion of the thesis, there are added some recommendations for improving the quality and ensuring the success in learning English for all age groups.

Keywords

Advantages, learning process, lifetime education, goals of education, teacher, method, recommendations, student, style.

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC	11
1.1 Začlenění do vzdělávacího procesu	12
1.2 Požadavky jazykového rozvoje jednotlivých profesí.....	14
2 UČEBNÍ STYLY	16
2.1 Učební styly a jejich charakteristika.....	17
2.2 Nástin vývoje učebních stylů	18
3 NETRADIČNÍ UČEBNÍ STYLY	21
3.1 Vizuální učební styl	22
3.2 Sluchový učební styl.....	23
3.3 Pohybový učební styl	25
4 METODY VÝUKY	27
4.1 Členění výukových metod.....	28
4.2 Klasické výukové metody.....	29
4.2.1 Slovní výukové metody	29
4.2.2 Názorně demonstrační výukové metody	30
4.2.3 Dovedností a praktické výukové metody.....	31
4.3 Komplexní výukové metody.....	32
5 NETRADIČNÍ METODY VÝUKY	35
5.1 Problémové vyučování.....	36
5.2 Didaktické hry	37
5.3 Diskusní metody	38
5.4 Inscenační metody.....	39
5.5 Situační metody	40
PRAKTICKÁ ČÁST	41
6 CÍL VÝZKUMU	41
6.1 Struktura zkoumané organizace	41
6.2 Dotazníkové šetření	42
7 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT	43
7.1 Vyhodnocení dotazníku	43
7.2 Verifikace hypotéz	63

8 ZÁVĚR	65
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	67
SEZNAM ZKRATEK	69
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	70
SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

„Učit se znamená objevovat to, co už víš.

Konat znamená demonstrovat, že to to víš.

Učit druhé znamená připomínat jim, že to vědí stejně dobře jako ty.

Všichni jste zároveň žáci, praktikanti a učitelé.“¹

Richard Bach

Tato moudrá slova zachycená v nádherném citátu amerického spisovatele Richarda Bacha, jsou pro mne jedním z celoživotních inspirujících myšlenek, na kterých stavím a formuji svůj život a svou profesní dráhu. V oblasti vzdělávání dospělých působím několik let na pozici lektora výuky cizích jazyků a čerpám ze zkušeností, které jsem nabyla studiem v zahraničí ve Velké Británii, a poté studiem v České Republice. Má současná práce je tedy především i mou zálibou, která našla své původní kořeny, inspiraci při setkání s rodilými mluvčími anglického jazyka již na střední škole.

Studium anglického jazyka ve Velké Británii tento můj zápal utvrdilo a dostala jsem tak jasný směr a cíl. Cíl mé budoucí práce, která si žádá především zkušenosti, vnitřní rozhodnutí a píli, a v neposlední řadě získané vysokoškolské vzdělání. Mé současné studium oboru Vzdělávání dospělých na Univerzitě Jana Amose Komenského mne přibližuje k dosažení zadaného cíle a věřím, že se mi otevřou i nové další možnosti a příležitosti k uplatnění se v oblasti výuky a vzdělávání.

Cílem této práce bylo především zhodnotit přínos netradičních výukových stylů a metod ve výuce anglického jazyka u dospělých tím, že každá složka byla detailně popsána, prozkoumána, přiblížena svojí podstatou, vysvětlena a pak i zhodnocena.

V první části je uveden hlavní zdrojový dokument zvaný Evropský Referenční Rámec, který svým obsahem jazykovou úroveň přehledně a jasně kategorizuje. Každá kategorie má zpracovanou svojí obsahovou složku a cíle, které musí posluchač splnit, aby se mohl posunout do kategorie vyšší, a tím byl motivován se ve studovaném jazyce zlepšovat a měřit si své pokroky.

Ve druhé části popisují učební styly a zaměřuji se na jejich členění, strukturu, dále na vývoj a proměny ovlivněné trendy moderní doby. Také zhodnotím jejich přínos pro

¹ *Citáty slavných osobností* [online]. [cit. 2016-01-29]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/richard-bach>.

posluchače i pro učitele a nastíním možné negativní dopady, pokud jsou učební styly nesprávně zvolené, se zřetelem na výuku anglického jazyka.

Ve třetí části se zaměřuji na netradiční učební styly ve výuce anglického jazyka, objasňuji jejich podstatu, jejich vzájemný vliv a nepostradatelnost ve výuce. Koncentruji se pak na detailní popis každého učebního stylu, zhodnotím jeho silné i slabé stránky spojené s výukou anglického jazyka. Součástí tohoto zhodnocení jsou i doporučení pro úspěšné zvolení a užití výukových stylů.

Ve čtvrté části pojednávám o metodách, vysvětlím pojem metoda, přiblížím využití hlavně z praktické části, a dále uvedu popis a charakteristiku těch nejběžnějších.

V páté části detailně popisuji netradiční výukové metody, jejich postavení a roli ve výuce, členění a jejich vzájemné ovlivňování uvádím na praktických příkladech. Nakonec zhodnotím jejich celkový přínos ve výuce jednotlivých složek v anglickém jazyce a tím mohu vyjádřit, zda jejich užívání vede ke zkvalitnění studovaného jazyka, zvýšení zájmu, prohloubení znalostí či ke zpestření studia.

Praktická část je členěna na několik podkapitol. Nejdříve objasním vytyčené cíle praktické části, pak představím zkoumanou společnost a uvedu způsob empirického šetření. Na základě dotazníkového šetření rozeberu data a názorně zachytím výsledky v tabulkách a grafech, které opatřím i vlastními postřehy. Klíčovou roli zde hrají stanovené tři hypotézy, které jsou vyhodnocené, popř. potvrzené či vyvrácené na základě vlastního výzkumu.

Přínos této práce je v praktickém uplatnění učebních stylů a metod pro lektory výuky anglického jazyka, kteří mohou čerpat z dosud zaznamenaných poznatků. Ty si dále mohou v praxi samovolně doplňovat. Věřím, že na tomto základě, výuka anglického jazyka osloví všechny věkové kategorie pro svoji blízkost, pochopitelnost a srozumitelnost.

TEORETICKÁ ČÁST

1 EVROPSKÝ REFERENČNÍ RÁMEC

Jako hlavní jednotný a standardizovaný hodnotící pilíř pro měření úrovní jazyků v globálním měřítku je využíván dokument zvaný Evropský referenční rámec. Je to velmi důležitý dokument, který v sobě obsahuje cenná a seskupená pravidla, podle kterých se pak vychází při výuce cizích jazyků. *„Společný evropský referenční rámec poskytuje obecný základ pro vypracovávání jazykových sylabů, směrnic pro vývoj kurikul, zkoušek, učebnic atd. v celé Evropě. V úplnosti popisuje, co se musí studenti naučit, aby užívali jazyka ke komunikaci, a jaké znalosti a dovednosti musí rozvíjet, aby byli schopni účinně jednat. Popis se rovněž týká kulturního kontextu, do něhož je jazyk zasazen. Rámec také definuje úrovně ovládnutí jazyka, které umožňují měřit pokrok studentů v každém stadiu učení se jazyku a v průběhu celého života studenta.“²*

Tento významný edukační dokument, který přináší spravedlivé a přehledné stanovení kategorizací světových jazyků, byl vydán Radou Evropy, která v současné době v sobě zahrnuje celkem 47 zemí světa. Tento dokument, který doprovází studenta či posluchače během svých studií, zaručuje lepší možnost získání pracovního uplatnění a zvýšení karierního postupu nejen ve své zemi, ale i kdekoli jinde v zahraničí.

Dalším přínosem tohoto nepostradatelného dokumentu je vzájemné porovnání znalostí cizích jazyků v rámci Evropské Unie ze všech hledisek jazykové kompetenční složky. Zkoumá a měří se složka správného gramatického podání a zpracování, rychlost a přesnost užití gramatických jevů, jejich následné a zautomatizované začlenění do složky komunikativního projevu se správnou stavbou vět, plynou konstrukcí a logickým tokem a uspořádání všech gramatických pravidel do srozumitelných souvislostí. Po tomto osvojení se také měří plynost, rychlost komunikativní stránky, jak v písemné podobě, tak i v ústním přednesu, kde je dán důraz na správnou a zřetelnou výslovnost, intonaci, správný důraz na jednotlivé slabiky a celkový přirozený přednes. Nepostradatelnou součástí je také prokázat stupeň pochopení textu odborného, který je svým zaměřením zcela specifický, přináší spoustu výzev, jak studovaný jazyk dokáže být variabilní, bohatý a nepředvídatelný. Na zadaném textu se hodnotí

² *Společný evropský referenční rámec pro jazyky* [online]. 16. 11.2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>

porozumění a schopnost text interpretovat na základě předem stanovených a daných výrazů, neodvoditelných daných slovních spojení - idiomů a dalších jazykových specifik. Zkoumá a měří se zde přesnost, rychlost a schopnost i text rozebrat do hloubky a odpovědět tak přesně na zadanou úlohu. „Rozlišuje se členění na 6 jazykových úrovní ovládnání jazyka (A1, A2, B1, B2, C1, C2), které umožňují měřit pokrok studentů v každém stadiu učení se jazyku.“³

Rámec vyšel i jako publikace, je možno ho stáhnout i na stránkách Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Obsahuje deset kapitol a čtyři přílohy. Evropský referenční rámec (ERR.) vznikl z důvodu nutnosti výuky cizích jazyků, a není tedy návodem, jak by odborníci z praxe měli učit. Jedná se o společný program Evropské Unie, aby docházelo k lepší komunikaci mezi jejími občany.

1.1 Začlenění do vzdělávacího procesu

Vzdělávání dospělých by se mělo stát součástí nejen podnikové kultury, aby zaměstnanci měli ochotu učit se, ale i součástí běžného života a osobního rozvoje každého jedince. Myslím si, že osobní rozvoj přináší každému uspokojení, cíl, třeba i přiblížení se ke smyslu lidského života, který může být dále obohacen osobní moudrostí a přirozeností každého.

Je známo, že na vzdělávání působí řada faktorů, řada trendů, které sem proudí hlavně z vyspělých západních civilizací. Tyto trendy způsobují, že vzdělávání dospělých se stává aktivní začleněnou součástí běžného života, a také v sobě přináší možnost propojení a poznání světa za pomoci nejnovějších aplikací, technologií a dostává tak masku živého organismu, který se mění, jak do kvality, tak i do obsahu nabízené škály studujících programů, modulů a zaměření. Jazykové vzdělávání patří mezi hlavní vybavenost každého jedince, je dostupné v různých formách a dá se osvojit celkem rychle, pokud se dodržují určité doporučené zásady. Věřím, že osvojit si cizí jazyk je nejlepší v dané zemi, kdy dochází k použití jazyka na denní bázi, člověk si pak vytvoří k jazyku bližší vztah, překoná svoji bariéru nedokonalosti, studu a ostychu, až pak zjistí, že tím jazykem mluví, myslí a žije. Primární a nejdůležitější zásada je tedy

³ *Jazyková příprava: Přínos k internacionalizaci společnosti*. Škoda Mobil. 2010. s. 10.

učit se jazyk mimo svoji vlast, pokud to není možné, tak v kurzu šitém na míru s nejmodernějšími postupy a nejvhodnějším výběrem metod, forem a výukových technik. Tento výukový proces se řídí dle dokumentu Evropského referenčního rámce, který slouží jako základna pro vypracování jazykových metodických příruček, návodů, zkoušek a testovacích modelových situací v globálním měřítku. Měl by především také napomoci překonat komunikační bariéry mezi odborníky, kteří pracují právě v oblasti frekventovaných a nejužívanějších cizích jazyků. Dále poskytuje prostředky administrativním či jiným pracovníkům ve školství, vzdělávání, tvůrcům kurzů, učitelům, metodikům, zkušebními orgány apod.

„Rámcem zahrnuje popis „dílčích“ kvalifikačních osvědčení vhodných pouze v případech, kdy se vyžadují omezenější znalosti jazyka (např. spíše porozumění než mluvení), nebo kdy je doba pro osvojení třetího či čtvrtého cizího jazyka vymezená a užitečnějších výsledků je možno dosáhnout zaměřením spíše na dovednosti rozpoznávat než vybavovat si z paměti.“⁴

Důležitost a nepostradatelnost existence tohoto vytvořeného a sestaveného dokumentu vidím v následujících bodech:

1. Dochází ke značnému posílení učení a vyučování jazyků v členských zemích, kde je zachována a respektována úcta k identitě a kulturní různosti, tradicím a zvykům.
2. Nabízí zlepšení a prohlubování osobních interakcí mezi jedinci na pracovišti či v běžném životě a výsledkem je utváření lepších pracovních vztahů a vzájemného porozumění, vnímání a empatického cítění.
3. Učení se jazykům má podobu celoživotního úkolu s důrazem na brzký a správný začátek, přiměřený rozsah, praktický obsah, důkladné zpracování a vhodné podání pro všechny věkové kategorie formou srozumitelnou a pochopitelnou.
4. Společný a všemi přijatý Evropský referenční rámec pro učení se jazykům přináší rychlé a dlouhodobé výhody ve vzájemné a výhodné spolupráci v různých zemích světa, a nabízí možnost předávání si zkušeností, poznatků, nových doplňujících informací a podnětů ke zlepšení.
5. Přispívá k tomu, *„aby se vytvořil solidní základ pro vzájemné uznávání kvalifikačních osvědčení; aby se pomohlo studentům, učitelům, tvůrcům učebnic,*

⁴ *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme.* 2.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006, s. 260. ISBN 80-244-1425-2.

*zkušebními orgány a školským administrativním pracovníkům v tom, jak budou směřovat a koordinovat své snahy.*⁵

1.2 Požadavky jazykového rozvoje jednotlivých profesí

V dnešním světě se zvyšují požadavky na odbornost dospělých podnikajících ve své vlastní činnosti, dále zaměstnanců, jak v podobě vstupního charakteru, tak i v podobě působícího charakteru v dané instituci. Získat zaměstnání nebo i uplatnění na trhu si především žádá kromě specifické prokazatelné odbornosti z oblasti technického či ekonomického směru, nebo z oblasti úzce počítačové specializace, také jazykovou vybavenost nejlépe na úrovni plynulé znalosti, dle ERR, úroveň B2. velmi pokročilý, nejméně dvou světových jazyků. V návaznosti znalost dalšího světového jazyka je výhodou, jak v podobě písemné, tak i ústní.

V České Republice je mnoho zahraničních korporací, které zaměstnávají české občany, kteří jsou perfektně znalí svého oboru, a k tomu, aby mohli spolupracovat s kolegy po světě, jsou nuceni využívat na denní bázi znalosti cizího jazyka. Mohu uvést příklad z automobilového prostředí společnosti Škoda Auto a.s., Mladá Boleslav, kde působím externě jako lektor výuky anglického jazyka několik let. Mnoho zaměstnanců hovoří německy a anglicky a pořád se vzdělávají, jelikož znalost dvou jazyků je v dnešní době standard pro každého již pozici nižšího managementu. „*Věříme, že neustálým začleňováním našich jazykových kurzů do pracovního a mimopracovního života našich zaměstnanců, přispíváme k vytvoření společné hodnotové vize a mise a sbližujeme tak partnery z celého světa k jednomu hlavnímu cíli, kterým je prosperita naší firmy.*“⁶

Toto se daří úspěšně naplňovat díky důsledně sestavené jazykové koncepci od roku 2010, která úspěšně vede k překonání jazykových bariér a nástrah, a tak se předejde nedorozumění v komunikaci. Jazyková výuka je velice oblíbená mezi zaměstnanci, kteří jsou motivováni ke zlepšení, a využívají všech rozmanitých kurzů, jsou pravidelně testováni a dosahují velmi dobrých výsledků. Nejoblíbenější je

⁵ *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme.* 2.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006, s. 262. ISBN 80-244-1425-2.

⁶ *Jazyková příprava: Přínos k internacionalizaci společnosti.* Škoda Mobil. 2010. s. 10-11.

komunikativní metoda jak v kurzech anglického jazyka, tak v kurzech německého jazyka. Cílem této metody je užívat plynně studovaný jazyk ve všech situacích správně, profesionálně, rychle a přesně. V návaznosti na toto studium se také nabízí zdarma a jsou volně přístupné E-learningové kurzy, které rychle dokáží procvičit daný jev, zopakovat jej a vysvětlit jej na podobných případech. V této nové koncepci soustavného jazykového vzdělávání zaměstnanců se pokračuje již 6. rokem, vybraní jedinci jsou pak posíláni za obchodními partnery do zahraničí za účelem úspěšného obchodování, vyjednávání a navazování nových kontaktů.

„Systematické vzdělávání je vzdělávání, které je vytvořeno specificky k uspokojení definovaných potřeb. Je plánované a zabezpečované lidmi, kteří vědí jak vzdělávat, a dopad vzdělávání je pečlivě vyhodnocován.“⁷ S touto myšlenkou se ztotožňuji, protože je velmi důležité pro jazykový rozvoj každého jedince mít k dispozici správného lektora. Tato zásada se osvědčila velmi dobře ve společnosti Škoda Auto a.s., Mladá Boleslav, kde podmínkou kvalitního zajištění jazykového kurzu je správný výběr lektorů, který podléhá přísným požadavkům, jako je univerzitní vzdělání, jazyková úroveň dle ERR. C1. - rodilý mluvčí, prokázaná praxe nejméně 3 roky.

Střední management již ovládá nejméně jeden cizí jazyk, který si i tak musí udržovat na profesionální úrovni, třeba návštěvou akceleračních kurzů, či výjezdem na intenzivní studijní pobyt do zahraničí. V těchto úrovních se učí posluchači využívat jazyk z oblasti technické či ekonomické problematiky, jak správně prezentovat a vést jednání, řídit projektovou činnost, domluvit se se zákazníky či s kolegy na video konferencích či přes intranetové portály, kde je nutnost správného vyjadřování a ovládnutí jazyka na úrovni rodilého mluvčího zcela nevyhnutelná.

V dalších profesích, od lékařského personálu, vědeckých pracovníků, pracovníků logistické dopravy, či oblasti z jiných sfér, je jazyková znalost už nutností. Díky zvládnutí této dovednosti, si každý rozšiřuje svůj přehled o denních věcech a záležitostech, dozvídá se nové informace, může si nastudovat hlouběji nové poznatky a vzájemně se obohatit tím, že vyjede do zahraničí a vše si zkusí sám za sebe v novém prostředí. Moudrý římský řečník, filosof a spisovatel Marcus Tullius Cicero tímto citátem shrnuje výše sepsané body: *„Praxe je nejlepší učitelka.“⁸*

⁷ ARMSTRONG, M. *Personální management*. Praha: Grada, 1999, s. 535. ISBN 80-7169-614-5.

⁸ *Citáty slavných osobností* [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/cicero>.

2 UČEBNÍ STYLY

Celý náš život je určován životními etapami, která mají svá vlastní specifika a směr. Směr učení jako celoživotního procesu, poznávání sebe sama a vnějších poznatků, jejich přijímání a vlastní interpretace, je nezadržitelný koloběh, jehož tempo si určuje každý sám za sebe. Učíme se, protože to tak je dáno a je to od nás vyžadováno, je to, co známe od svých raných let. Učíme se, protože nás to baví a činí nás to šťastnými a veselými a můžeme to přijmout v každé chvíli našeho života neomezeně a zcela přirozeně. Jaký pocit a postoj v nás zůstane, dál přetrvává, je zcela individuální volba, která může zůstat druhému neodkryta. Myslím si, že důležité je vlastní sebezpřijetí a vytvoření si správného postoje k učení, k procesu a přijmout je jako jednu část svého rozmanitého života.

Moc se mi líbí citát od moudrého světského vůdce, učitele, vyvoleného, ale zapovězeného ze své vlasti - Dalajlámy: „*Prvním krokem na cestě ke štěstí, je učení se.*“⁹ Je opravdu podstatné a nepostradatelné pro život přijmout učení a tím se vydat na cestu šťastného, rozkvetlého, moudrého života, do zahrady mezi cizokrajné plodiny, oplývající různou vůní, barevností a proměnlivostí, kde čas prchá jako střídání se dne a noci. Čas má zde velmi malou až nepatrnou roli, to, co je hlavní, je ta cesta za poznáním, za naplněním vlastního štěstí.

Sama poznávám, jak mi proces učení otvírá nové brány na cestě mým vlastním životem. Pomáhá mi měnit se, růst a volit si své vlastní cesty ze strany mé vlastní profese, lektora cizích jazyků, tak ze strany lidské, kde stojím na stejné straně vah, bez ohledu na své vyznání, kvalifikaci, věk a dalších atributů, které mám a postupně získávám. Učební proces mne doprovází na kroku každý den, kdy jdu plnit své zvolené povolání a jdu vyučovat a vzdělávat své dospělé klienty, kterých si vážím, jelikož od nich se i já neustále učím. Tato dohoda, která je uzavřena, ne na bázi písemného smluvního charakteru, ale na bázi přirozeného volného charakteru, má jednu velkou výhodu, je výhodná a přínosná pro obě dvě strany. Obě strany jdou spolu po cestě štěstí, kde se získávají znalosti, které se ověřují, protože je zde respektováno vzájemné tempo nabírání vědomostí, úcta, pochopení momentálního rozpoložení, rozpoznání

⁹ *Citáty slavných osobností* [online]. [cit. 2015-11-17]. Dostupné z <http://citáty.net/autori/dalajlama>.

jednotlivých dispozic a především právo volby změnit, měnit a utvářet učební proces. Učební proces je tedy proměnlivý, i přesto, že má své dané a osvědčené postupy a stanovy, člení se a v sobě nese a obsahuje jednotlivé složky, jako jsou učební styly, formy, metody, které se dále člení dle významu, použití a jiných vrstev zařazení.

2.1 Učební styly a jejich charakteristika

Přesné popsání a charakterizování co učební styly jsou, není dáno a stanoveno jednotně, jelikož se autoři a pedagogové zmiňují o tomto termínu různě. V pedagogickém slovníku jsou učební styly charakterizovány jako „*postupy při učení, které jedinec používá v určitém období života ve většině situací pedagogického typu. Jsou do jisté míry nezávislé na obsahu učení.*“¹⁰ Z toho vyplývá, že jsou zcela originální, volné a závislé na volbě jedince, pokud tato volba je provedena na bázi vědomého či podvědomého uvědomění či spontánního rozpoložení. Zdali tato volba je jedincem vyvolána přímo či nepřímo, dle předem sestaveného vnitřního uspořádání nebo jedinec může přistoupit na nové schéma užití učební strategie, není doposud přesně zformulovaná odpověď. V tomto individuálním vnitřním koloběhu učení se a výběru vlastního stylu, dochází ale vždy ke stanovení cíle.

Cílem je správná volba učebního postupu, co tím chce každý sám pro sebe dosáhnout. Nebo u jiných jde spíše o rychlé pochopení, či o kvalitu zpracování nového a dosud neprostudovaného učiva, které se pak může zformulovat nenuceně a volně. V jiných případech dochází ke zformulování vlastních učebních zvyklostí a jistých zažitých rituálů, které pak vedou ke snazšímu pochopení učiva. Podstatným jevem vytríbit nepřesné informace od důležitých, které pak se aplikují a používají. Nicméně není nikde sepsáno ani stanoveno, jak se tedy učit co nejefektivněji. Dokonce touto problematikou se již několik let zabývají odborníci z řad kognitivní psychologie a vzdělávání. Zde je hlavní snaha zaměřena na přesné stanovení a vysvětlení, jak člověk vnímá podněty, jak na ně reaguje, jaká řešení a vhodná východiska navrhuje, co v něm toto jednání vyvolává, zdali stejnou věc řeší způsobem již známým, či může volit zcela nový a dosud neznámý způsob. Tímto se dostáváme do roviny zkoumání lidí, jací

¹⁰ PRŮCHA, J. *Pedagogický slovník*. 7.vyd. Praha: Portál, 2013, s. 294. ISBN 978-80-262-0403-9.

vlastně jsou, jaké mají společné vlastnosti, co je naopak od sebe odlišuje, jaké mají preference, jaké vytváří reakce, jaká je jejich podstata.

Učební styly nám velmi chytře pomáhají nahlédnout do každého jedince, do jeho vnitřního učebního procesu, který má své zákonitosti, svůj vývoj a svoji proměnlivost. Věřím, že tento velmi zajímavý objev pomáhá i samotnému učiteli, lektorovi, měnit svůj přístup, způsob podání učebního přednesu, doplněné vhodným výběrem metod, aktivit a tím měnit i sebe po stránce osobnostního růstu. Je to oboustranný „výměnný obchod“, který vždy vede k vzájemnému obohacení, nalezení sebe sama, vytvoření správného postupu, jak učit a být učen, a především volit atmosféru přátelského učebního spojení s časovým horizontem neomezeným a začleněným do běžného života.

2.2 Nástin vývoje učebních stylů

Učební styly se staly předmětem zkoumání od čtyřicátých let 20. století. Docházelo zde k formování a utváření teorií učení, postupů a modelových učebních situací, jejichž charakteristický prvek byla jednotná zadaná struktura ze strany vyučujícího. Tato sestavená struktura přinášela svůj řád a správné učební tempo, nicméně, nedokázala se hbitě přizpůsobit jednotlivým požadavkům učících se, kteří tímto byli posouváni do pozadí a jejich potřeby byly popírány a vytlačovány. Všichni tedy postupovali stejně, jak od výběrů postupů, či stejných pomůcek, stejné sestavené vyučovací jednotky, stejného množství předaných informací, což mělo za následek, že výklad měl obsahově velké množství informací, které byly chápány těmi bystrými, a na druhé straně zcela nechápány těmi méně zdatnými. Docházelo tedy k opačnému jevu, kde způsob sestavené jednotky dostal zahlcující charakter a tím v sobě přinášel nepochopení a nesplnění cílů vyučovací látky. Učíci se jedinci stáli na okraji možnosti dostat vše, co do kvantity za omezených časových hranic, ale s rizikem bez hlubšího vysvětlení, bez poskytnutí jednotlivé konzultace a rychlé a přímé zpětné vazby a možnosti přednášené správně pochopit. Druhá polovina 20. století v sobě přináší nový proud, který má jasné zaměření se na učícího se jedince jako na originálního tvora, který má potřebu se vzdělávat svým ojedinělým a tím odlišným způsobem. Tento rozmach humanistické

psychologie konečně přinesl hodně významného a proměnlivého, co se týče vývoje učebních stylů, které se vztahovaly na člověka jako na autentickou osobnost. „*Člověk je jedinečnou a svobodnou bytostí mající tendenci k růstu a stálému rozvoji.*“¹¹ Tento vývojový proud má novou kapitolu aplikovanou a používanou ve výuce - zaměření se na individuální potřeby jedince, oslovení i širší veřejnosti a impuls pro vyučujícího zaměřovat se na originální přednes a potenciál každého. Vyučování se stává více efektivní, záživné, prožitkové a od formy pasivní činnosti přechází k formě aktivní a kooperativní činnosti.

Dochází tedy k novému a výjimečnému vývoji a chování člověka, tím se utváří jeho nová koncepce a pojetí. „*Jedinci disponují nesmírnými možnostmi /potencialitami/ sebe porozumění, proměny vlastního sebepojetí a chování zaměřeného na rozvoj vlastního self, vlastního já.*“¹² Tento proud byl zachycen v odborných článcích, na seminářích, kde se stanovily hypotézy, které se zaměřovaly na myšlenkovité proudy v psychologii a pedagogice a věnovaly se tedy tomu, proč je nesmírně a nepostradatelně důležité mít a vytvářet učební styly. Co je podstatou učebních stylů a proč je třeba respektovat je a aplikovat je při výuce, proč je třeba obnovovat je a měnit je, toto vše se dodnes dostává do popředí vědeckého bádání a zkoumání. Stejně také to, jak tyto výukové postupy mohou formulovat i jednotlivé rysy nejen učících se, ale také těch, kteří vyučují, a jak tyto své nové rysy mění a aplikují na své známé nebo nové sociální prostředí. Přirozeně dochází ke zjevným a výrazným změnám v chování hlavně u jedinců, kteří sami na sobě začnou pracovat. Porozumí sami sobě, mají větší zájem o svůj život, o jeho náplň, a to jak v oblasti učení se (např. jaké vlastní postupy zvolí), tak v oblasti mimo učení se (např. jak se svým volným časem dále naloží a čím se mohou obohatit). Berou na sebe zodpovědnost za svůj vlastní život, mohou vystupovat svobodně, každý sám za sebe, protože mají pro to sestavené tzv. „*vhodné podmínky bezpečného prostoru.*“

V tomto prostředí mohou volně komunikovat a vystupovat způsobem, který je pro ně zcela přirozeným, „*neochocným*“, jak je následovně potvrzeno význačným učitelem a psychologem, Dr. H. Ginottem, který svůj život zasvětil pozorováním vztahů mezi učitelem a žákem a rodičem. Sepsal pozoruhodné knihy, které se touto tematikou

¹¹ VYMĚTAL, J. *Rogersovská psychoterapie*. 1.vyd. Praha: Český spisovatel, 1996, s. 22. ISBN 80-202-0605-1.

¹² ROGERS, C. *Způsob bytí*. Praha: Portál, 1998. s. 120. ISBN 80-7178-233-5.

zabývají a obsahují rady, návody, jak úspěšně mezi sebou jednat, vystupovat a žít. „*Kongruentní komunikace je opravdová, autentická, čestná komunikace, v níž se neskrýváme za nějakou maskou, např. maskou profesionála. Je to komunikace založená na uvědomění si vlastních potřeb a pocitů ve vztazích s druhými. Vyvěrá z upřímného a čestného vztahu k žákovi, ne pouze z povrchního zájmu o něj.*“¹³ Na základě této komunikace vzniká oboustranně nádherný a opětovný vztah a přístup k učení je konečně přínosný a přijatý jako odměna a jako jedna z cest životním cyklem. Jsou zde všechny role učitele, učeného, rodiče vzájemně propojené, respektované a zaměřené na stejný cíl - blaho, radost a zápal v objevování nového, formování vlastní osobnosti, fungování sebevědomě a zdravě v životě.

¹³ GINNOT H. *Teacher & child; a book for parents and teachers*. New York: Avon, 1975. s. 52 ISBN 0380003236.

3 NETRADIČNÍ UČEBNÍ STYLY

Učební styly, způsoby, které využíváme ke vstřebávání a zpracovávání nových informací a jejich následné zapamatování si je, můžeme dále třídit dle vlastních charakteristik a rysů. Základní teorie třídění učebních stylů je založena na teorii smyslového vnímání, jestli se žák či dospělá osoba učí lépe podle zraku, sluchu, nebo více podle pohybových aktivit a her. Při výuce cizích jazyků, jako je výuka anglického jazyka, je velmi důležité zvolit vedoucí učební styl či případnou kombinaci, aby se studující naučili co nejvíce, a to nejvhodnějším způsobem. Volba výběru nejvhodnějšího způsobu je zcela individuální, jak z pozice vyučujícího, tak i z pozice studujícího.

- *Vizuální učební styl* je přímo graficky zobrazen, popsán, v podobě tabulek, os, grafů, znaků, či schémat z metodické příručky.
- *Sluchový (auditivní) učební styl* je lehce zapamatovatelný v podobě záživného přednesu, výkladu, obohaceného správnou a měnící se intonací přednesu, včetně ústních jazykových dekorací jako jsou třeba vhodná přísloví, historky či vtipné krátké rčení.
- *Pohybový (kinestetický) učební styl* se poddává v názorných ukázkách, příkladech, provázaných pohybem těla a živou demonstrací přednášeného jevu.

Z běžného života je dokázáno, že učební styly se navzájem prolínají, podporují se, což je spjato s individuálním přístupem a volby každého studujícího. „*Někteří upřednostňují práci a materiály zaměřené na vnitřní prožívání, vytváření asociací s vnitřními zážitky. Někteří jedinci mají rádi různé diskuse o abstraktních jevech, filozofické problémy, nejobecnější otázky existence lidstva, přírody, vesmíru apod.*“¹⁴

¹⁴ LOJOVÁ, G., K. VLČKOVÁ. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. 1.vyd. Praha: Portál, 2011. s. 91. ISBN 978-80-7367-876-0.

3.1 Vizualní učební styl

Vizuální učební styl převažuje u dospělé populace, která si lehce zapamatuje obličej lidí, vštípí si snadno to, co vidí. Ve výuce anglického jazyka to jsou především plakáty, obrázky, diagramy, tabulky, názorná schémata. V novém pojetí netradiční výuky jazyků jsou tyto pomůcky často užívané. Jsou především pěkně graficky zpracované, v nejlepším možném rozlišení, barevností a dále obohacené o možnosti interaktivní spolupráce při hodinách. Nový gramatický jev se tedy znázorní na mapě, zapojí se pak následně živě do výuky v podobě nahraného přednesu, který je doplněn verzí, jak ve studovaném jazyce, tak i v mateřském jazyce, v pozadí se dá slyšet i vhodně zvolená hudba, která ten jev a jeho rychlé zapamatování podněcuje. Lektor využívá prostoru, a zapojí se sám a kreslí na tabuli různá schémata a diagramy, které jsou pak studenty kopírovány. Student se pak lépe dokáže soustředit na studovaný jev, který si v tichosti čte pro sebe, probírá si jej a připravuje si pak otázky.

V dnešní době jsou jazykové učebnice velmi pěkně graficky sestavené a zpracované, součástí jsou i výukové DVD či CD-ROMy a odkazy na internetové stránky, které slouží k procvičení učiva. To se pak stává interaktivní sounáležitou činností. Toto netradiční využití přináší do výuky radost, rychlé zlepšení a nové obzory využití a zapojení nejnovějších elektronických pomůcek jako jsou notebooky, Ipady, či mp3 přehrávače. Výklad se pak stává pro obě dvě strany záživnou zkušeností, oboustranně oceněnou a doceněnou prací a zapojení všech zúčastněných do výuky, přináší rychlé zlepšení. Obě dvě složky výuky cizího jazyka, jak v ústní, tak i v písemné podobě, jsou procvičovány.

Při výuce anglického jazyka se běžně a úspěšně využívá práce s obrázky – popis jevu na obrázku, najít rozdíly, seřadit obrázky, vyprávět pak příběh, který mohou doplnit o vlastní konečné vyústění. V návaznosti je oblíbené i sledování filmů, krátkých výukových videí, a zaměřit se pak na popis vlastního děje, postav, detailů, a pak být schopen příběh nakreslit a předat jej dál ve skupině. Také se zde rozvíjí složka práce s vizuální představitivostí, kde si jednotlivec může představit předmět, a pak jej popsat, či činnost, ideální pracovní pozici, a popsat ji se všemi aspekty, jak s kladnými, tak i s možnými negativními hledisky.

Stejné aktivity se mohou vyskytovat v písemné podobě, zde se hodí doplňovat texty pod obrázky, vytvářet pak vlastní příběhy a komentáře, popř. pohlednice, kartičky, inzeráty na pracovní pozice. Gramatická cvičení a cvičení na rozšíření slovní zásoby v podobě křížovek, přesmyček jsou velmi oblíbená jako samostatná či týmová činnost, která podporuje soutěživost a hravost kolektivu.

Další jazyková složka, kterou je poslech s porozuměním, nepatří mezi oblíbené činnosti při výuce, jednoduše pro svoji náročnost. Doprovodné nahrávky, které jsou součástí každé výukové metodické příručky, jsou nahrané rodilými mluvčími v běžných prostředích a situacích a jsou doplněné výrazy cizího jazyka, které jsou mu vlastní a tím i originální, v anglickém jazyce, tzv. ustálená spojení - idiomy. U tohoto typu sem patří doplnění příběhu obrázky, přiřazení obrázku k vyslechnutému textu, což si žádá vysoký stupeň soustředění se na detaily a hlavně na podstatné informace, opakování této složky, vede k jejímu úspěšnému zvládnutí.

U tohoto typu se doporučuje následovat a dodržovat tyto zásady. *„Měl by co nejvíce číst cizojazyčné texty, knihy, časopisy, protože si snadno fixuje vizuální podobu slov a frází. Nácvik výslovnosti mu ulehčí zrcadlo, pozorování artikulace u učitele a spolužáků. Na zapamatování nových slov a chápání jejich významu jsou vhodné různé obrázky, tematické obrázky, asociační a mentální mapy apod. Pochopit gramatická pravidla jazyka pomáhají nákresy, plakáty, tabulky a jiné barevné grafické pomůcky, interaktivní tabule apod.“*¹⁵

3.2 Sluchový učební styl

Lidé se sluchovým učebním stylem se projevují schopností lépe se učit na základě toho, co slyší, před knihami, dávají přednost výkladu a to nejlépe slovnímu, ale hodí se i písničky, říkanky nebo filmy. Zde je tedy dominantní sluchový percepční kanál, který je pro studenta velmi klíčový a zásadový, aby si učivo osvojil nasloucháním, učil se nahlas, měl zde možnost slyšet odpovědi i svých spolužáků, které si pak zapamatoval, uložil a zautomatizoval si je pro následné užívání. *„Při samostatném učení si potřebuje*

¹⁵ LOJOVÁ, G., K. VLČKOVÁ. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. 1.vyd. Praha: Portál, 2011. s. 48. ISBN 978-80-7367-876-0.

*číst text nahlas, často i pomalu slovo za slovem, popř. si ho musí nahlas převyprávět, zveršovat a pracovat s mnemotechnickými pomůckami na základě zvukových charakteristik a asociací.*¹⁶ Při výuce anglického jazyka se tedy osvědčují u tohoto typu nahrávky z přirozeného prostředí, kde je nejenom zachycena slovní zásoba, ale také správná intonace, důraz ve větě - přízvuk, polykání a ztišení nepodstatných hlásek, k tomu také dochází k osvojení dalších gramatických struktur, slov, frází, ustálených spojení, apod. za doprovodu správně zvoleného emotivního náboje, rytmu a hudby. Tato ideální kompozice všech prvků vede k úspěšnému osvojení si učiva.

Ústní přednes u tohoto typu se trénuje na aktivitách drilu a neustálého opakování za podpory audionahrávek, kde jsou neustále kladené otázky, či jsou vyžadovány reakce na tvoření odpovědí. Samozřejmý prvek jsou diskuze, dialogy ve skupinách a aktivity např. zopakování a převyprávění vyslechnutého textu, vytvoření příběhu na základě vyslechnutých zvuků či dokončení příběhu z části filmu bez obrazu.

Písemný přednes ve výuce anglického jazyka je zde procvičován a to formou diktátů různého druhu, doplňování textu na základě slyšeného textu, či oblíbené jsou písňe a zachytit tak chybějící slova správně a bezchybně je napsat.

Ve vyšších úrovních se běžně procvičuje napsání obsahu vyslechnutého textu či rozhovoru správně a přesně, což je pak velmi dobrá a nepostradatelná dovednost především v pracovním prostředí národních či mezinárodních korporací.

Poslech s porozuměním je méně oblíbený, protože je procvičován z autentických nahrávek textů a situací z profesního a běžného života, což svojí podstatou vystihuje praktickou a běžnou znalost a orientaci. Mezi dospělými studenty je tato znalost vyžadována, a proto je nezbytné tento způsob procvičovat a opakovat.

Čtení s porozuměním nahlas není moc žádané a vyhledávané, dospělí studenti se často ostýchají, nejen v kolektivu svých kolegů, ale sami před sebou. Když je tato bariéra překonána, za pomoci lektora a jejich vlastního úsilí, dochází pak k velmi rychlým a překvapivým výsledkům zlepšení této složky znalosti cizího jazyka. Jako top odměna a osvojení si této složky je samostatné nahrávání se, zpětné poslouchání vlastního projevu, čtení, a vlastní autokorekce vyjadřovacích schopností cizího jazyka, které se pak zautomatizují a předávají se správně, plynně a hlavně bezchybně.

¹⁶ LOJOVÁ, G., K. VLČKOVÁ. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 50. ISBN 978-80-7367-876-0.

Závěrem lze říci, „že při učení se cizímu jazyku by auditivní žáci měli být co nejvíc vystaveni cizojazyčným mluveným podnětům, autentickým mluveným materiálům, měli by poslouchat cílový jazyk hlavně v přirozených komunikačních situacích, poslouchat nahrávky, filmy, rozhlasové nebo televizní vysílání a zvukové počítačové výukové programy.“¹⁷

3.3 Pohybový učební styl

Lidé preferující tento typ mají potřebu se u učení pohybovat, látku si doslova „osahat“, a to třeba prostřednictvím deskových her nebo různých projektů, jako je třeba tvorba plakátu. Nejvhodnější je pro tento typ zařadit do výuky anglického jazyka aktivity hraní rolí. Studenti sehrají se svým kolegou reálnou situaci ze života, z práce, a tím se učí, poznávají nové, sbírají poznatky, přebírají nové zkušenosti, rozšiřují si své obzory, obohacují se navzájem, naučí se sdílet, dát jeden druhému vlastní prostor, respektovat se, ale i podporovat se za cenu vítězství a splnění si svého cíle. Hraní rolí z anglického jazyka (role - play) činí výuku zábavnou, humornou, s dostatečným prostorem pro vlastní seberealizaci, pro vyjádření se pohybovým neboli kinestetickým způsobem.

Všichni studenti jsou nuceni se aktivně zapojit a ponořit se do daných her, přispět svým vlastním potenciálem a nápady a odnést si pak splněný zadaný úkol a naučit se na něm to, co je požadováno z oblasti cizího jazyka, může to být slovní zásoba, gramatický jev, apod. „Nejefektivnější je pro ně zážitkové učení, učení doprovázené vlastní praktickou činností, manipulací a experimentováním.“¹⁸ To podněcuje živé hraní a vyjadřování se s druhými otevřeně, nenuceně, spontánně, doplněné živou gestikulací a doteky, jako skryté dohodnuté signály při hře, jejím vlastním zpracováním, provedením a ukončením. Učivo se tak vštěpuje lépe, snadno se i zpracovává dle částí hry, pak se i následně při opětovné diskuzi vybavuje.

Ústní přednes je vázán na zpracování a předvedení projektů za použití slovně pohybových her, což je výsledkem zadání - hraní rolí a jejich simulace.

¹⁷ LOJOVÁ, G., K. VLČKOVÁ. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. s. 50. ISBN 978-80-7367-876-0.

¹⁸ Tamtéž, s. 53.

Písenný přednes se zaměřuje na vytváření časopisu, plakátu, projektu, ve skupinách, v rámci třídy, kde je zapotřebí spolupráce – jak obsahová, tak i grafické znázornění.

Poslech s porozuměním je důležitý při aktivitě kreslení předmětu dle instrukcí v časovém horizontu, nebo hledání a přemísťování předmětů ve třídě, kde se procvičuje v cizím jazyce např. správnost užití perfekta - rozkazovacího způsobu, předložek místa, jasný a stručný popis se správným postavením přídavných jmen určujících konkrétní předmět. Mezi dospělými klienty je tato činnost velmi oblíbená, jelikož ji mohou denně využít na svém pracovišti hlavně na pozicích grafika či projektového designera.

Čtení s porozuměním ve výuce anglického jazyka se u tohoto typu též procvičuje, s prvotním zaváháním, kvůli studu a nízké úrovni sebevědomí účastníků. Nicméně i tato prvotní nechuť je překonána na základě správných zvolených her, jejich dramaturgie a dokončení např. přečtení začátku zápletky, nebo čtení nahlas či poslechu doprovázené znázorňováním daného děje.

Závěrem je zde třeba dodat, že je tedy na každém z nás odhalit si svůj vlastní autentický a nejvhodnější učební styl, který mi bude pomáhat, vyhovovat, a činit z učebního procesu zážitek, pokud možný s celoživotním trváním, a tím i inspirací pro další nové a předem neprozkoumané věci, fakta, oblasti cizích jazyků a jít si po vlastní cestě poznání. Vlastní cesta poznání se zřejmě neobejde bez pádů a pochopení významu pádů, přijetí nového, přijetí pomoci od zkušeného lektora „*průvodce*“ a zvolit si pro sebe tu zlatou střední cestu, svůj vlastní ryzí učební styl.

Shrnutí tohoto moudra bych uvedla v čínském přísloví od Konfucia: „*Co jen slyším, to zapomenu. Co i vidím, si pamatuji. Co si vyzkouším, tomu rozumím.*“¹⁹

¹⁹ *Citáty slavných osobností* [online]. [cit. 2016-01-09]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/konfucius>.

4 METODY VÝUKY

Didaktické metody výuky cizích jazyků se vyvíjely mnoho století, měnily svůj charakter, ráz, a do dnešní doby jejich počet stoupá, dále se člení a každá z nich obsahuje uvnitř mnoho nových trendů pocházejících z vyspělejších civilizací, vzdělávacích proudů. „Metoda je ve vztahu k profesnímu vzdělávání zaměstnanců didaktickým prostředkem, sloužícím k dosahování cílů organizace.“²⁰ Metody jsou odrazem nového a pokrokového proudu myšlení, systému vyučovacích činností lektora a také jsou zrcadlem učebních činností účastníků. Obě dvě strany zde mají pevně stanovený cíl, dbají na jeho splnění, oboustranně se zapojují do vzdělávacího procesu, což si žádá spolupráci se stejným předem odsouhlaseným záměrem, cestou naplnění stanovených vzdělávacích cílů. Vytváří se zde vztah na rovnocenné bázi, který přináší oboustranné obohacení a naplnění, vzájemnou motivaci a podporu. Toto je vázáno jak na jednotlivé zkušenosti, osobnostní předpoklady, tak i na profesní zkušenosti a vědomosti, dále na vybavení tříd či výukových prostorů. Metody jsou zadané na konkrétní vyučovací předmět, na jeho obsah, doplňující úlohy, které jsou určeny k vypracování. Zde je důležité si uvědomit, že zapojení tohoto dynamického činitele do vzdělávacího procesu vyžaduje od lektora odvahu, připravenost, vcítění, zájem, zkušenost a především kvalifikační odbornost.

Vzdělávací proces, jako například výuka cizích jazyků se všemi podstatnými složkami, se stává záživnou hrou. Ta s sebou přináší spoustu výzev, překvapujících momentů, nových zážitků. Nicméně, ty jsou autentické a nepostradatelné pro vytvoření správného přístupu ke vzdělávání a naučení se konkrétnímu jevu, pojmu či ustálených a platných gramatických pravidel snadno, lehce a přirozeně. Aktivita, která může být spontánně navozená, či nezávislá, někdy i vynucená, přispívá také k formování jednotlivých předpokladů jedince, jeho silných stránek, či stránek, na kterých potřebuje sám pracovat a více se na ně soustředit. U výuky cizích jazyků jde především o podněcování tvořivosti jak skupin, tak i nezávislosti a schopnosti najít řešení u jednotlivce. Na toto se úzce vážou jednotlivé potřeby a zájmy účastníků, vlastní hodnotové orientace, postavení profesní či sociální, učební způsobilost, styl a způsob

²⁰ BARTÁK J. *Aktuální problémy vzdělávání a rozvoje zaměstnanců v organizacích*: 1.vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015., s. 45, ISBN 978-80-7452-113-3.

života a vlastní životní cíle, vize a směr. Shodným motivačním prvkem je ovšem novost a užitečnost jevu, který je třeba se naučit, a tím si zvýšit vlastní hodnotu, sebevědomí, a sebejistotu a orientaci v životě.

Je nepostradatelné si uvědomit, „že i lektor/pedagog má svá práva, může do výuky zasahovat svým profesionálním přístupem, a tak zvládnout mnohé krizové situace.“²¹

4.1 Členění výukových metod

Výukové metody členíme a třídíme na skupiny a podskupiny s jediným cílem, což je podnítit činnost lektora a současně i žáka a nastolit jejich vzájemnou interakci. Výuková metoda se může definovat z různých směrů s podstatným jádrem, což je vytvoření uspořádaného celku se strukturovaným systémem, který je vhodně doplněn a obohacen jak vzájemnou činností, spoluprací, pílí, aby se podařilo dosáhnout výchovně vzdělávacích cílů.

Třídění výukových metod je na základě kritérií od různých odborníků sestavené podobně, i když terminologicky je to odlišené, proto zde uvádím obecné rozdělení metod.

- *Klasické výukové metody* jsou slovní, názorně demonstrační a dovednostní praktické.
- *Komplexní výukové metody* jsou frontální výuka, skupinová a kooperativní výuka, partnerská výuka, kritické myšlení, brainstorming, projektová výuka, výuka dramatem, otevřené učení.
- *Netradiční aktivizační metody* jsou diskusní, heuristické, situační, inscenační a didaktické hry.

²¹ MEDLÍKOVÁ, O. *Lektorské dovednosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. s. 101. ISBN 978-80-274-3236-7.

4.2 Klasické výukové metody

4.2.1 Slovní výukové metody

Již v názvu těchto metod jde především o dlouholetou tradici, která je a bude předávána a popřípadě rozvíjena v ústní podobě. Důležitost rozvíjení komunikačních dovedností je nepostradatelná i v dnešní době internetu a pohyblivých interaktivních obrazových materiálů. Od učitele se tedy očekává správné ovládní všech složek řečového projevu, jak verbální, tak i neverbální stránky, ale také i paralingvistické stránky. Patří sem vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem, rozhovor.

Při výuce anglického jazyka je velmi oblíbená metoda rozhovoru, protože tázání účastníci jsou schopni na základě této metody si navzájem vytvořit dostatečný prostor pro jejich vyjádření a oboustranné porozumění, jsou aktivní, zapojení a motivovaní k úspěšnému zodpovězení otázek. Dále pro praktické užití jsou schopni si osvojit správnou a logicky propojenou znalost argumentace, rychlých a přesných reakcí s jasným významem, a tím si dokážou v průběhu vytvářet správné postoje a postupně se jim podaří se správně a jasně vyjadřovat ve studovaném cizím jazyce. Diskuse a debaty vedené na zajímavé tematické okruhy přináší i pro učitele spoustu nového, nových postřehů, informací a zajímavostí.

Práce s textem, patří po rozhovoru, mezi další oblíbené metody, při které se žáci naučí soustředit, vyhledat a zpracovat z textu to, co je jim zadáno. Tím se podněcuje soutěživost, píle, zápal vše splnit v určitém časovém limitu. Dále mohou u sebe rozvinout schopnosti porozumět textu, když se jim podaří překonat ze začátku jazykovou bariéru studovaného textu, vytvoří si pocitový postoj a dokáží pak lépe splnit zadanou úlohu.

Metoda vyprávění není u studentů moc oblíbená, jelikož vyžaduje nejen vnitřní zapojení, ale i prožitek sděleného a správného zapojení toku této epické formy sdělení do ústní podoby všech složek cizího jazyka. Zde jsou důležité především správně zvolené gramatické tvary, vhodná slovní zásoba, sestavení vět, která se řídí platnými pravidly. U anglického jazyka je jasně dané pořadí slov, které je nutno dodržovat. Nicméně, i zapojení této metody do výuky, přináší s sebou hodně prospěšného pro žáky, kteří se naučí mluvit a přednášet, což pak mohou přenést dále do svého každodenního života, u dospělých, do svého pracovního života.

Vysvětlování jako metoda má své místo, které je při výuce nepostradatelné, protože učivo je žákům vysvětlováno logicky a systematicky. To proto, aby pak dokázali úspěšně pochopit obsah sděleného, například při výuce anglického jazyka správné užití časů, gramatických odlišných jevů, také si osvojit správný pravopis a k tomu další závazná pravidla, což je pilířem zvládnutí studovaný anglický jazyk na vysoké úrovni „Vysvětlování musí být přesvědčivé, vyžaduje trpělivost ze strany učitele, důležité je shrnutí a aplikace učiva.“²²

4.2.2 Názorně demonstrační výukové metody

Hlavním přínosem zapojení těchto metod je rozvíjení smyslového poznání a názorného chápání, kde žáci rozvíjejí své vjemy, následně prožitky, každý svým vlastním tempem a svojí vlastní hloubkou. Patří sem předvádění a pozorování, práce s obrazem a instruktáž.

Předvádění a pozorování je pro svoji originalitu a zábavnost velmi oblíbená metoda u všech věkových kategorií. Předvádí se doprovodná schémata, mapy, abstraktní modely spolu s reálně zachyceným předměty, či naopak, předměty z pracovního prostředí technické povahy a různého stupně obtížnosti, především na výuce u dospělých. Předvádění je doprovázené přesným a jasným slovním vysvětlením, které pomáhá usměrnit pozornost, zúžit zaměřenost a soustředit se pouze na jeden cíl. Tato metoda úzce souvisí i s pozorováním, které když se na výuce pravidelně procvičuje a zadává, pak tím posiluje výsledné poznání a jeho hlubší rovinu pochopení, která se neslučuje s povrchní jednoduchou analýzou.

Při výuce anglického jazyka se užívá standartních tabulí či přenosných flip-chart tabulí, na které se zaznamenávají, popřípadě barevně kreslí, myšlenkové mapy, schémata, osy, ilustrativní předměty, které pomáhají přiblížit studovaný jev, nové slovní spojení či ustálené jazykové obraty.

Na toto navazuje metoda instruktáže, která především pro dospělé studující, kteří se pohybují v automobilovém průmyslu, daný studovaný jev rozebere, popíše do hloubky, jedinec si může předmět ohmatat, prohlédnout si jej, utvoří si na ně vlastní, ale správnou

²² MAŇÁK, J., V. ŠVEC *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003, s. 25. ISBN 80-7315-039-5.

asociační vazbu. Pohybová instrukce pak pomáhá vytvoření obrazu o využití daného předmětu v každodenním životě či na pracovišti.

4.2.3 Dovedností a praktické výukové metody

Hlavní význam těchto metod je zvýšit zájem praktických aktivit při výuce především cizích jazyků, a tím pomoci k osvojení psychomotorických a motorických dovedností vzdělávaných. Zařazením těchto metod můžeme podnítit zájem o studovaný obor, v problematice cizích jazyků, konkrétně anglického jazyka, tím můžeme rychle odstranit nejrůznější zátěžové bariéry z oblasti gramatiky a náslechu, jelikož zde díky zájmovému a pestrému učení odvedeme pozornost a podnítíme zápal od nezajímavého k zajímavému, hravému a živému učení se. Metody, které se využívají ve výuce anglického jazyka, jsou zaměřené na vytváření dovedností, dále napodobování a produkční metody.

Dovednosti můžeme chápat jako „*způsobilost člověka k provádění určité činnosti.*“²³ Ve výuce anglického jazyka se dbá na správný a důkladný nácvik jazykových dovedností na rovnocenné úrovni u všech posluchačů. Poslech, čtení, mluvení a psaní jsou opakovaně procvičovány, konzultovány a zkoušeny.

Při napodobování jedna osoba opakuje myšlenku, postoje či prožitky osoby či druhých osob, což se může využít k řešení nestandardních situací a problémů, obzvláště v zahraničí na služebních cestách a podobně, kde je zapotřebí pohotového a správného užití cizího jazyka.

Produkční metody jsou všechny postupy, úkony a operace, jejichž výsledkem je produkt, výtvar, výstup. Při výuce anglického jazyka můžeme tuto metodu využít v kombinaci s procvičováním jemné motoriky jako je psaní a tvoření projektů z oblasti ekonomické a technické.

²³ PRŮCHA, J., E. WALTEROVÁ a J. MAREŠ *Pedagogický slovník*. 7.vyd. Praha: Portál, 2013, s. 59. ISBN 978-80-262-0403-9.

4.3 Komplexní výukové metody

Tyto metody významně obohacují učební proces o prvky organizačních forem a jejich vlastních charakteristik, využívají didaktické prostředky a dále v sobě odrážejí výchovně vzdělávací cíle. Řadí se sem frontální, individuální, skupinová a projektová výuka, partnerská výuka, kritické myšlení, brainstorming, výuka za použití počítače a učení se v životních situacích.

Frontální výuka není více využívána ve výuce anglického jazyka, či jiných jazyků mezi studenty či dospělými, jelikož má čistě jeden cíl - předat velký objem informací v jedné časové jednotce, nezáživným způsobem, monotónního vysvětlování ze strany učitele. Není zde prostor pro dodatečné komentáře, či zodpovězení dotazů, žáci jsou pasivní, pouze jsou odkázáni na přepisování poznámek z tabule a jsou pak odkázáni si učivo sami osvojit, samostudiem či domluvením konzultace s učitelem.

Individuální činnost žáků ve frontální výuce je řízena učitelem, každý zde má svůj vlastní prostor na zpracování úkolu. Komunikace je jednosměrná mezi žákem a učitelem, a při individualizované výuce, učitel má roli vybrat správné styly, formy a metody výuky pro své vyučování a pro svoji skupinu, aby vše vyhovovalo. Při výuce anglického jazyka se přistupuje ke skupinové výuce, která je v dnešní době obohacena pestrými metodami a styly výuky, které činí učení zábavnou a proaktivní činností.

Skupinová a projektová výuka je velice oblíbená metoda mezi dospělými studenty pro své níže uvedené přednosti. *“Skupinová výuka má četné přednosti, k nimž patří rozvoj sociálně interaktivních dovedností, (zvyšování sociální kompetence jedinců), a realističtější sebereflexe účastníků- tj. méně iluzorní hodnocení svých silných i slabých stránek. Je založena na komunikaci, která má své typické znaky. Při jejich verbálních projevech jde- kromě sdělovaného obsahu- o hlasitost řeči, její rytmus, intonaci, důrazy, odmlky, i slovní výplně, často doprovázené neverbálními projevy (gesty, mimikou a pantomimikou).“²⁴* V projektové výuce učitel či lektor zasahuje během výuky, přispívá svými postřehy, aby bylo dosaženo cíle, což je nalezení řešení k vypracování zadaného projektu - ve výuce anglického jazyka např. plán či návrh na zlepšení sportovního vybavení ve městě, využití volného času pro seniory, apod.

²⁴ PRŮCHA, J. *Moderní vzdělávací technologie*. 1.vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2003, s. 25. ISBN 80-86723-01-1., str. 25.

Partnerská výuka je při výuce anglického jazyka velice oblíbená, protože studující spolupracují ve dvojicích, diskutují, doplňují se, opravují se, vedou rozhovory na konkrétní téma. Dále si dávají prostor ke svému vyjadřování se, respektují se, učí se naslouchat, být trpělivý a objektivně jsou pak schopni zhodnotit svoji snahu a píli.

Kritické myšlení rozvíjí objektivní zhodnocení studovaného jevu, článku, samostatně se rozhodnout, řešit problémy, navrhnout optimální řešení. Úloha učitele je nepostradatelná, protože prvotním cílem je vzbudit zájem o danou problematiku, po té si studující musí umět srovnat dosavadní poznatky s novými a na závěr, si tak vše pečlivě roztřídit a vytvořit si nové poznatkové struktury. Tato metoda se při výuce anglického jazyka využívá při správné kompozici psaní textu, kde je zapotřebí popsat své vlastní postoje a zaměřit se na utváření nových myšlenkových procesů. Pak se vše aktivně konzultuje a dochází k rozvoji sebedůvěry a schopnosti se vyjádřit k dané problematice automaticky a správně.

Metoda brainstormingu podněcuje rychlý a bezmyšlenkovitý tok nápadů k danému tématu. Z oblasti výuky anglického jazyka se tato metoda užívá v zahajovací části výuky a cílem je shromáždit co nejvíce ustálených slovních obrátů, které se váží k určitému jevu či studované oblasti. Po uplynutí stanovené časové lhůty se sesbírané nápady vyhodnotí a vyberou se jen ty podstatné, se kterými se dá dále pracovat, zakomponovat je do vět a do dalších složek cizího jazyka.

Výuka za použití počítače nabízí práci s informacemi, které jsou na základě softwarových programů vhodně zpracované v podobě prezentací učiva a s přímou vazbou na internet, podporují výuku moderním způsobem. Výuka anglického jazyka je příkladem využití této metody, kde se za pomoci nejmodernějších technologií získávají nové informace, poznatky, dochází k rychlému rozvíjení komunikačních dovedností, které podporují i vkládání vlastních příspěvků na bázi zpracování dílčích úkolů.

Učení se v životních situacích při výuce anglického jazyka přináší s sebou velmi uspokojivé výsledky, zlepšení ve všech složek jazyka probíhá velmi rychle, díky učení se a nabývání zážitků z reálného života. Výuka je oživena a obohacena na základě pořádaných výletů, kulturních akcí, studijních pobytů, ale i návštěvy vzdělávacích seminářů a přednášek na různá témata.

Závěrem lze dodat a potvrdit, že výukové metody klasického či tradičního rázu jsou ve své podstatě pestré, dokáží výuku obohatit, dají se kombinovat a volně propojovat.

Jsou však mezi nimi i také, které jsou svoji strukturou neflexibilní, mají své přednosti v jasnosti, řádu, rychlosti předání toku informací na úkor potlačení zájmu a kooperace mezi studujícími a přednášejícím. Je tedy na každém lektorovi či učitelovi zvolit co nejefektivnější metody, či jejich kombinaci a tu aplikovat, podporovat a rozvíjet, aby byly splněné výchovně vzdělávací cíle formou co nejpříjemnější pro danou skupinu.

5 NETRADIČNÍ METODY VÝUKY

Jeden z největších českých myslitelů, filosofů a pedagogů Jan Amos Komenský prosazoval aktivní učení a neustálé získávání vlastních poznatků za pomoci vhodných metod a vlastního přístupu ke vzdělávání jako plynutí a poznávání neustálé cesty. Můžeme tedy říci, že z toho vychází i netradiční pojetí výukových, tzv. aktivizačních metod, které svým hlavním a podstatným příspěvkem ve výuce mění její charakter a ráz. Do popředí se dostává dynamická forma, osobní prožitek obou dvou stran: pedagoga a studenta, více prostoru pro studenty, jejich zapojení, vyjádření, seberealizaci a rozvoj. Studenti si také dokáží více zapamatovat a vstřebat nové informace díky tomu, že během výuky zapojují své smyslové orgány a zažijí význam daného jevu.

Další výhody, které netradiční metody s sebou přinášejí, jsou následující:

- Týmové řešení dílčích úkolů pro studenty.
- Rozvíjení komunikace, argumentace a dalších sociálních dovedností.
- Interaktivní forma podání učiva.
- Pasivní posluchač se stává aktivním partnerem při výuce.
- Kreativní vyjádření a přístup lektora.

Tyto metody svojí zábavnou a originální formou jsou však pro lektora náročné na přípravu, s tím souvisí správný výběr materiálů a pomůcek, které jsou nutné pro úspěšnou realizaci. V návaznosti na předchozí je třeba dbát na jejich přesné zpracování a vhodné začlenění do výukové jednotky a dle náplně vyučovací jednotky zvolit správnou kategorii metod. Může to být hra, situační, inscenační nebo diskusní metoda, či různé problémové úlohy. Podstatnou částí nakonec je jasné stanovení a dodržení vzdělávacích a výchovných cílů při využití konkrétní metody, které jsou níže uvedeny.

- Úvodní motivace studentů a podněcení zájmu.
- Odreagování a zaměření se na zábavnou a odpočinkovou formu.
- Diagnostika (zkoušení) probraného učiva.
- Opakování a výklad mají pestrou, svěží a živou formu.

Při výuce anglického jazyka jsou velmi oblíbené metody inscenační a hraní rolí, protože zde dochází na straně studentů k rychlému rozvoji a zlepšení hlavně komunikačních a prezentačních dovedností formou hry, doplněnou zábavnými prvky,

kteřé se pak dají využít v běžném životě. „Lektor může úspěšně využívat uvedených metod také k vytváření či upevňování postojů, názorů, a mínění účastníků a ke zpětné vazbě, ověřování stupně pochopení probrané učební látky, apod.“²⁵

5.1 Problémové vyučování

Základem aktivizačních metod jsou problémové úlohy, ve kterých se řeší dílčí určitý problém, jeho pojetí, zpracování a nalezení optimálního řešení na základě dostupných informací či jejich možné dohledání. Studenti se učí být aktivní, samostatní, a využívají své produktivní myšlení, aby si stanovili správné hypotézy, objevovali a bádali nad možnými a správnými východisky z problémové situace. „Problémová výuka vytváří návyk k tvořivému osvojování vědomostí a vede k tvořivé činnosti.“²⁶

Ve výuce anglického jazyka se metoda problémového vyučování využívá v rozličných cvičení jako jsou vědomostní kvízy, což je hra, kdy studenti mají hádat, co se stalo na základě různých indicií - návody, pomocná slova, a pak úspěšně nalézt řešení. Toto řešení mohou také nalézt, pokud si dokáží konkrétní problém sami zahrát. Další příklady mohou být následující:

1. Doplňte neúplný text (gramaticky správně), aby byl logicky souvislý.
2. Uspořádejte daná fakta (hesla, myšlenky, slova, věty) a vytvořte z nich celek.
3. Najděte a opravte úmyslné chyby v zadání.
4. Zodpovězte záporně postavenou otázku a převed'te ji na formu kladnou a dodržujte všechna závazná pravidla, přímé či nepřímé otázky.
5. Vymyslete věty, vyprávění, které umí vhodně řešit rozporuplnou situaci, a pak navrhněte a obhajte několik řešení.

Při problémovém vyučování se využívají ve výuce problémové otázky, které výklad zpestří a oživí, ptají se po vysvětlení, důkazu, příčinách či po souvislostech.

Otázky slouží jako hlavní odrazové schéma k řešení problému úspěšně, protože studenta nabádají k vytvoření si vlastní myšlenkové strategie. Nejdříve jde o jasnou

²⁵ BARTÁK J. *Aktuální problémy vzdělávání a rozvoje zaměstnanců v organizacích*: 1.vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015, s. 75. ISBN 978-80-7452-113-3.

²⁶ KOTRBA, T. a L. LACINA. *Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga*. 2.vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011, s. 99. ISBN 978-80-87474-34-1.

identifikaci problému, pak umění tuto situaci zanalyzovat a snažit se pochopit a popsat vnitřní strukturu problému na základě hypotéz a jejich verifikací. Někdy je to doprovázeno metodou pokus/omyl, nebo na základě intuice, kdy se studenti snaží najít odpověď na problém. Konečné zhodnocení a zobecnění postupu se pak vytváří společně s učitelem a následuje procvičování a upevňování nových získaných poznatků.

5.2 Didaktické hry

Tato metoda má svoji vlastní charakteristiku: „*Je to soubor seberealizačních aktivit jedinců nebo skupin, které jsou vázány danými, předem domluvenými pravidly, a jejichž primárním cílem není materiální zájem ani užitek.*“²⁷ Pravidla zajišťují hladký průběh hry, mají svůj cíl, účastníci své postavení a k tomu jsou přiřazené kompetence provedoucího, způsob hodnocení je přesně stanoven a dodržen všemi posluchači. Dále je důležité zajistit materiálovou podporu a vhodné doplňkové pomůcky, vhodné místo konání a dodržet časový rozsah hry. Také se stává, že mohou nastat neobvyklé situace, které si budou žádat do her zakomponovat případné varianty, aby cíl byl dodržen. Cílem pro všechny je zahrát si, pobavit se, zúčastnit se a získat pěkný zážitek.

Ve výuce anglického jazyka jsou didaktické hry běžnou součástí, jak v interakční, tak i v neinterakční podobě. V interakční podobě jsou žádané hry z oblasti ekonomiky, či s tím spojené tématicky např. tržní vztahy a situace na trhu, vývoj finanční strategie z oblasti automobilového průmyslu, atmosféra vyššího managementu apod. Hráči/posluchači kurzu jsou zapálení k řešení zadané problematiky, každý má svoji roli a pozici v týmu, hraje se ve vzájemné interakci či také se může hrát proti neviditelnému protivníkovi (počítači). Posluchači jsou vystaveni rychle reagovat a přizpůsobit se mnoha náhodným činitelům. Během tohoto procesu dochází k vysokému zlepšení jazykového vyjadřování v rámci ekonomiky podniku, rozšíření slovní zásoby a vázaných frází a podvědomí o podnikové kultuře. Ke zpracování výsledku a zhodnocení se využívá výpočetní technika.

²⁷ JANKOVCOVÁ, M., J. KOUDELA a J. PRŮCHA *Aktivizující metody v pedagogické praxi středních škol*. 1. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989, s. 152. Pedagogická teorie a praxe. ISBN 80-04-23209-4.

Neinterakční hry ve výuce anglického jazyka mohou být také zastoupené, protože studenti mají poslední dobou velikou zálibu v luštění křížovek, kvízů, doplňovaček, slepých map, hraní pexesa a tento typ her přináší rovnocenné zhodnocení vlastních vědomostí a schopnosti řešit úlohu samostatně bez vzájemného ovlivňování druhých hráčů. Tyto hry jsou vhodné jak na začátku vyučovací jednotky k navození přátelské atmosféry opakování učiva, či i během výkladu.

5.3 Diskusní metody

Svým zaměřením patří mezi dialogické metody, které mají v životě nepostradatelný význam, jelikož pomáhají naučit studenty komunikovat mezi sebou, vyjadřovat si své myšlenky, pocity, ale také vnímat ostatní a umět jim naslouchat. Dochází zde k výměně názorů, který je vyvolán existencí problémů, který ve všech zapojených účastnících probouzí vlastní hodnotové postoje, přístupy a názory. Výhodou je spontánnost a bezelstnost diskutujících.

Ve výuce anglického jazyka se tato metoda hodně používá, aby se nejen procvičila výslovnost složitých ustálených vazeb, ale i přirozená vyjadřovací schopnost v tomto jazyce, kde už není čas ani prostor na tiché překládání vlastních myšlenek z jazyka mateřského do jazyka anglického. Diskuse se používá při výkladu během výukové jednotky na konkrétní probírané téma z oblasti ekonomie, životního prostředí, sport a výkon, peníze a morální hodnoty, svět teenagerů, apod. V těchto diskusích je pedagog pouze posluchačem, účastníci si vše řídí sami, pouze pedagog zhodnotí a diskusi uzavře, když uzná za vhodné.

„Zásady úspěšného dialogu jsou:

- *Oponent není nepřítelem, ale partnerem při hledání pravdy, což je cílem diskuse.*
- *Měli bychom se snažit porozumět druhému.*
- *Argument musí být podložen věcným důkazy.*
- *Neměli bychom utíkat od tématu, vyhýbat se nepřímým otázkám a protiargumentům.*
- *Neměli bychom se snažit mít za každou cenu poslední slovo.*
- *Dialog vyžaduje disciplínu. Rozum formuje tvrzení a úsudky (neměly by to být emoce a city).*

- *Neměli bychom zaměňovat dialog s monologem. Každý má právo se vyjádřit. Ohleduplnost se projevuje tak, že dokážeme šetřit s časem.*²⁸

Mezi nejznámější diskusní metody patří brainstorming (burza nápadů), brainwriting, carousel (kolotoč), snowballing (sněhová koule), diskuse ve spojení s přednáškou, diskuse na základě tezí, řetězová diskuse, debata, apod. Vhodnost výběru jednotlivé metody je na posouzení pedagoga a na přání a potřebách studentů.

5.4 Inscenační metody

Inscenační metody lze označit jako metody hraní sociálních rolí, které vycházejí z reálného života a z průběhu jeho vývoje různými stádii. Role, které zastupujeme, jsou přechodného charakteru, v životě přichází i zcela neplánovaně, ovlivňují nás a naši osobnost, a také jsme ovlivňováni okolím a tento koloběh je zcela plynulý a přirozený. Podstata inscenačních metod spočívá v hraní rolí a tím i ztotožněním se s přidělenými rolemi. Vychází se z přímé zkušenosti, tj. že student se naučí více, pokud si to zahraje, zažije a prožije, zapojí se tedy aktivně, sám za sebe. Má tak povinnost do role vnést své vlastní pojetí a zaujmout tak správný postoj.

Ve výuce anglického jazyka se tato metoda využívá k procvičení získaných vědomostí a intelektu studentů, měří se jejich pokrok a zlepšení. Nejčastěji sem patří třeba pracovní kolektivy výukových skupin, případně manažerů, kteří mají za úkol inscenovat běžné problémové úlohy z oblasti managementu, personalistiky, logistiky, či dalších oddělení, které se vyskytují na pracovišti. Také se mohou zadat inscenace scének z běžného života, nákupy, cestování, seznamování, apod. V anglickém jazyce se posluchači naučí správně zformovat své názory, rozšířit si slovní zásobu a tematické povědomí z konkrétní oblasti.

²⁸ MAŇÁK, J. *Alternativní metody a postupy*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, 1997. s. 90. ISBN 80-210-1549-7.

5.5 Situační metody

Situační metody jsou modelové situace, vycházející z reálných událostí, které je potřeba vyřešit. Ztíženým prvkem je, že studenti nemají k řešení dostatek informací. Vyzkouší si tak své chování v simulované situaci a budou lépe připraveni na to, až se do ní dostanou ve skutečnosti.

Ve výuce anglického jazyka je tato metoda doprovodným prvkem k probíranému konkrétnímu tématu a je buď představena v doplňkové textové podobě jako je odborný článek nebo úryvek z knihy, nebo to může být i audio ukázka, což je nahrávka rozhovoru či namluvený příběh či video ukázka se zaměřením na reklamy, firemní prezentace, apod. Všechny tyto způsoby jsou zpracované i v počítačové podobě v podobě power-pointové prezentaci či ve vhodném výukovém programu. Studenti jsou vystaveni povinnosti shromáždit co nejvíce dostupných dat, informací či podkladů, stanovit příčiny vzniku problému a navrhnout opatření k předcházení problému. Cílem je tedy vypracovat alternativní řešení, v anglickém jazyce se tímto způsobem naučí jak správně sestavovat formální věty a teze a procvičí si varianty použití budoucího času.

Závěrem, netradiční metody přináší s sebou hodně výhod, ale i nevýhod. Mezi zmíněné výhody patří:

- Podpora tvůrčího myšlení a samostatnosti.
- Osvojování vědomostí, dovedností a návyků záživnou a aktivní formou.
- Rozvíjení dalších schopností – komunikace, empatie, zodpovědnost.
- Pozitivní dopad na studenty a radost z dobře vykonané práce, projektu.
- Možnost motivace studentů pro studovaný obor.
- Podpora individualizace, originality a vlastní autentičnosti.

Mezi nevýhody patří náročnost na přípravu a vypracování těchto metod a jistá neochota nové inovativní metody přijmout posluchači a naučit se tak myslet, třeba ve výuce anglického jazyka, novým inovativním způsobem.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL VÝZKUMU

Cíl výzkumu praktické části je rozebrat, zhodnotit a přiblížit význam výuky anglického jazyka dle koncepce ERR, doplněné o detailní popis netradičních učebních stylů a metod ve zkoumané mezinárodní společnosti. Na základě sesbíraných informací vyvodit závěry, nastínit doporučení na efektivní způsoby výuky a přiblížit význam výuky anglického jazyka všem věkovým kategoriím.

6.1 Struktura zkoumané organizace

Organizace zvolená k uskutečnění dotazníkového šetření je středně velká, zahraniční společnost, která se pyšní stabilním globálním zastoupením již 12 let. Mateřská společnost sídlí v Německu, své obchodní zastoupení má v Evropě na několika místech a dále v Indii. Hlavní specializací této firmy je strojírenství, zejména s nábavbou odvětví automobilového průmyslu rozšířeného o problematiku montážních linek a technik, letectví a kolejová vozidla. Hlavním nosným pilířem je programování a softwarové automatizační řešení robotických přístrojů pro automobilový průmysl.

Společnost má zastoupení v České Republice, v Mladé Boleslavi, a má zde hlavní sídlo pro softwarové inženýry, kteří pocházejí z celého světa, jsou plně kvalifikovaní s dokončeným vysokoškolským vzděláním a denně komunikují s centrálou či se subdodavateli v anglickém jazyce. Zaměstnanci mají výuku anglického jazyka hrazenou svým zaměstnavatelem v plné výši, mohou studovat v rámci pracovní doby, ale ušlý čas si pak musí napracovat. Jsou pravidelně testováni, aby si sami mohli zhodnotit své zlepšení, či naopak se soustředit na své slabé stránky.

Společnost je plná nadaných mladých lidí, kteří mají zájem a prostor se neustále vzdělávat, jak ve svém oboru, tak i ve výuce anglického jazyka, jsou motivováni svým vedením, a při každém úspěchu ohodnoceni profesním nebo i finančním růstem.

6.2 Dotazníkové šetření

Jedním z nejčastěji využívaných způsobů pro ověřování, zjišťování a posuzování informací je dotazníkové šetření. To nám pomáhá i potvrdit doposud stanovené domněnky, které se váží k určitému výzkumu a vyvodit z nich patřičné a srozumitelné závěry. Při dotazování klademe respondentům otázky a jejich odpovědi si pečlivě zaznamenáváme. Dle zkoumaného obsahu můžeme mít dotazníkové šetření kvalitativního nebo kvantitativního zaměření. Dotazníky můžeme používat neomezeně, opakovaně, a záleží na nás, zda pak dokážeme vyvodit z nich objektivní závěry, vzhledem k tomu, že respondenti odpovídají pouze, co si myslí, což může být někdy značně zkreslený postoj, který nemusí být autentický s realitou zkoumaného jevu.

Fáze zpracování dotazníku:

- Přípravná fáze
- Analýza a zpracování dat
- Interpretace a prezentace výsledků za pomoci tabulek či grafů

Pro toto dotazníkové šetření byly stanoveny tři hypotézy H1, H2 a H3, které jsou detailně prozkoumány, popsány a jejich výsledky ověřování zaznamenány v následující kapitole.

Vyhotovený dotazník se skládal z 20 položených otázek, kde první otázky byly osobního charakteru, díky jimž mohlo být zjištěno pohlaví, věk, vzdělání respondentů a charakter firemní výuky. Dále zde byly otázky uzavřené, které nabízely výběr z několika variant, a také otázky otevřené, které umožňovaly volnou tvorbu odpovědí a společně se vztahovaly na klíčovou tematiku této práce – netradiční učební styly a metody.

Dotazník byl rozdán mezi 100 studentů anglického jazyka, což bylo 20 malých skupin, s počtem 5 posluchačů ve skupině, v období listopad 2015 – leden 2016. Vyplněných dotazníků se vrátilo přesně 100 kusů. Výsledky byly pečlivě zpracovány, zachyceny nejen v tabulce, ale především v přehledných grafech.

7 ANALÝZA ZÍSKANÝCH DAT

7.1 Vyhodnocení dotazníku

Tabulka 1: Výsledky 1. otázky dotazníku

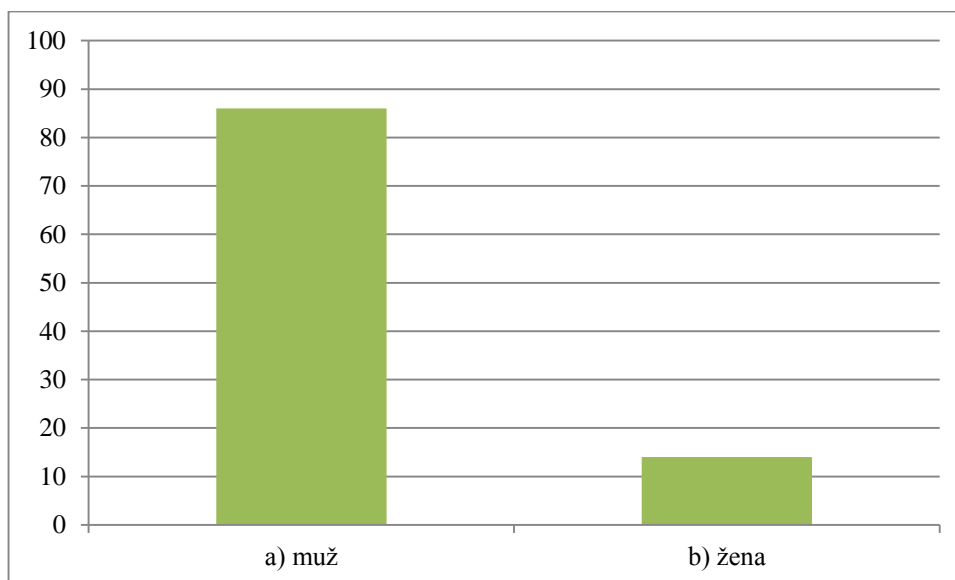
Jste:

a) muž	b) žena
86	14

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 1: Výsledky 1. otázky dotazníku

Jste:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Z dotazníku vyplynulo, že kurz navštěvuje více mužů (86%) než žen (14%). Není to dáno tím, že by ženy neměly zájem, či by se stranily výuky, ale tím, že ve společnosti je zaměstnáno více mužů, kteří jsou technické odbornosti a zaměření.

Tabulka 2: Výsledky 2. otázky dotazníku

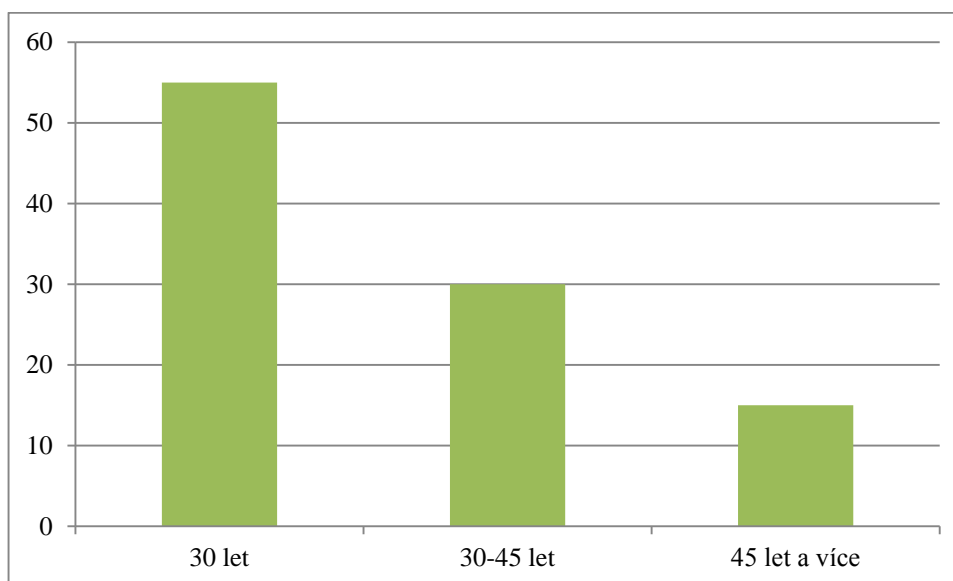
Váš věk se pohybuje mezi:

30 let	30-45 let	45 let a více
55	30	15

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 2: Výsledky 2. otázky dotazníku

Váš věk se pohybuje mezi:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Celkem 55 osob bylo ve věku do 30 let, což u této atraktivní společnosti není nic neobvyklého. Firma a požadavky dnešní doby si žádají mladé, vzdělané a pracovité lidi, kteří se také umí rychle začlenit a seznámit se s novými postupy. Ovládat anglický jazyk na velmi slušné úrovni je běh na dlouhou trať, který pouze vysoká škola odstartuje, ale neustálé používání a procvičování tohoto jazyka, pak přinese rychlé a trvalé výsledky. Jak tato početná skupina, tak i skupina respondentů do 45 let, je charakteristická svoji flexibilitou a vysokou motivací se tento jazyk naučit, úroveň si zlepšovat a udržovat. Pouze 15 respondentů náleželo k nejstarší oslovené věkové kategorii. Tato skupina má však svoji nepostradatelnou a významnou roli ve společnosti, především pro své cenné vědomosti, know-how, avšak se ve výuce anglického jazyka může jevit jako neflexibilní část skupiny, která byla zvyklá na biflování se a osvojování si ruského jazyka jiným přístupem a metodami. Lektor tyto

studenty musí trpělivě a svědomitě učit novým zásadám při výuce anglického jazyka, neustále je povzbuzovat a motivovat, či jim nabídnout možnost výuky na individuální bázi.

Tabulka 3: Výsledky 3. otázky dotazníku

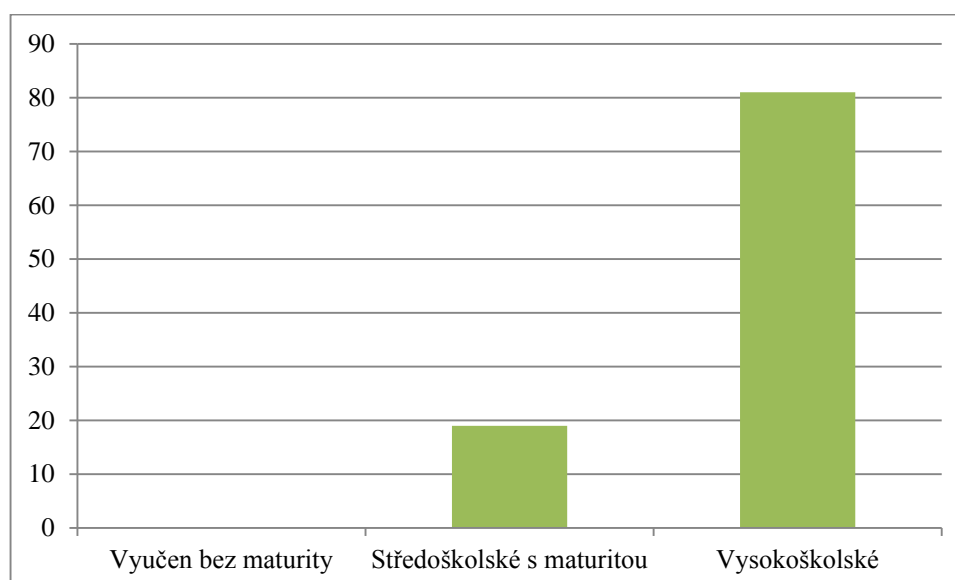
Vaše dosažené vzdělání je:

Vyučen bez maturity	Středoškolské s maturitou	Vysokoškolské
0	19	81

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 3: Výsledky 3. otázky dotazníku

Vaše dosažené vzdělání je:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

81% dotázaných mělo vysokoškolské vzdělání a 19% středoškolské s maturitou. Byl zde potvrzen fakt, že zde vládne elita vysokoškolských studentů, kteří jsou běžně vybaveni dostatečnou úrovní dvou světových jazyků, a k tomu mají i nějakou praxi třeba ze zahraničí. Tento počet je také vysoký, protože jiní si na žádost svého nadřízeného či z vlastní vůle, aktuálně doplňují vysokoškolské vzdělání, aby mohli v budoucnu vykonávat stejnou či lepší pracovní pozici.

Tabulka 4: Výsledky 4. otázky dotazníku

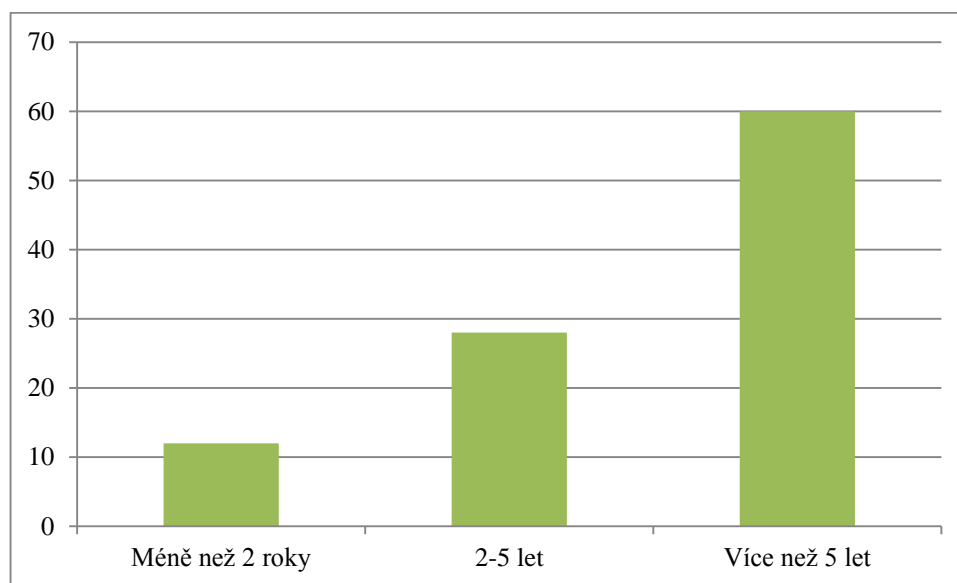
Pracujete ve firmě:

Méně než 2 roky	2-5 let	Více než 5 let
12	28	60

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 4: Výsledky 4. otázky dotazníku

Pracujete ve firmě:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

60% dotázaných pracovalo pro oslovenou společnost více než 5 let, což bylo určitě velmi dobrým měřítkem a ukazatelem firmy, která si váží svých zaměstnanců, chce si je udržet a také jim přináší stabilní zázemí a vymyká se trendu vysoké fluktuace, která je typická u velkých mezinárodních korporací. 28% dotázaných zde pracovalo kratší dobu, jsou to především lidé po škole, kteří již měli několikátou práci. 12% zbývajících se řadilo mezi čerstvé zaměstnance, na junior pozicích, kteří teprve získávali zkušenosti z oboru.

Tabulka 5: Výsledky 5. otázky dotazníku

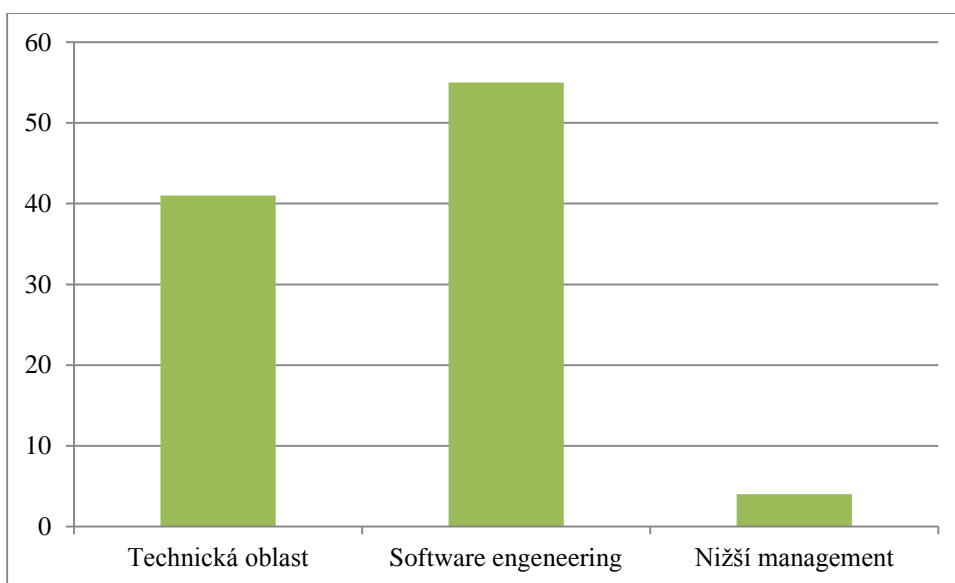
Vaše povolání se pohybuje:

Technická oblast	Software engineering	Nižší management
41	55	4

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 5: Výsledky 5. otázky dotazníku

Vaše povolání se pohybuje:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

55% dotázaných pracovalo v oblasti software engineering, a tak dokázali nabídnout své výjimečné a žádané dovednosti a schopnosti ve své práci při nejrůznějších aktivitách. 41% dotázaných pracovalo v technické oblasti a svým kolegům poskytovali podporu a pomoc při nejrůznějších činnostech. 4% dotázaných působil na pozicích nižšího managementu a nabízelo především administrativní podporu.

Tabulka 6: Výsledky 6. otázky dotazníku

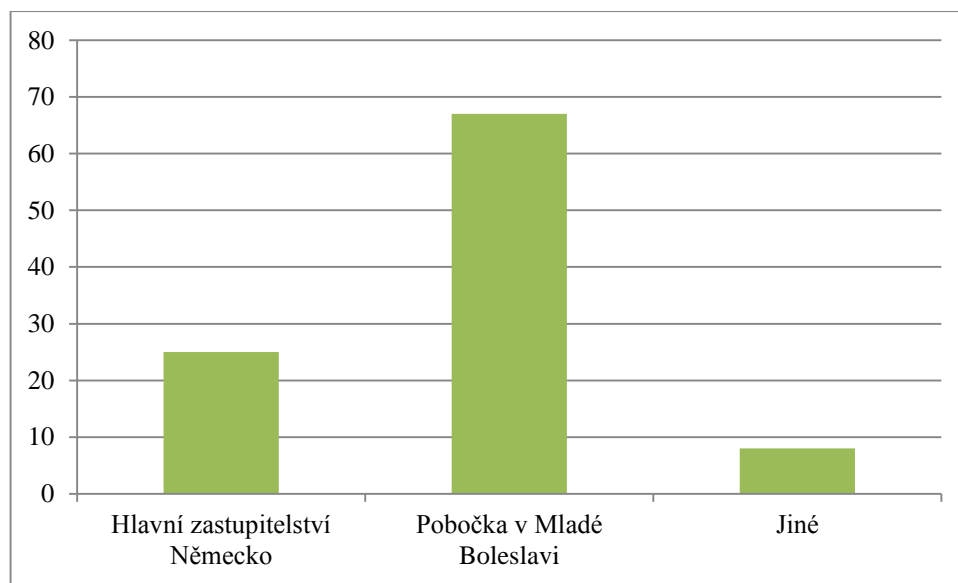
Pracujete ve firmě:

Hlavní zastupitelství Německo	Pobočka v Mladé Boleslavi	Jiné
25	67	8

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 6 : Výsledky 6. otázky dotazníku

Pracujete ve firmě:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

67% dotázaných pracovalo v tuzemské pobočce v Mladé Boleslavi, zřejmě proto, že byli místní a byli vystaveni denní komunikaci se zahraničím. Je překvapivé, že tak malé číslo, této mezinárodní společnosti, pouze 25% pracovalo v zahraničí v Německu, a ještě nižší číslo 8 % v zámohí, třeba v Indii. Zřejmě se nepodporuje u českých nadaných občanů možnost nasbírání pracovních dovedností v zahraničí, spíše se to staví na tradici, zachovat je doma, ve svém prostředí.

Tabulka 7: Výsledky 7. otázky dotazníku

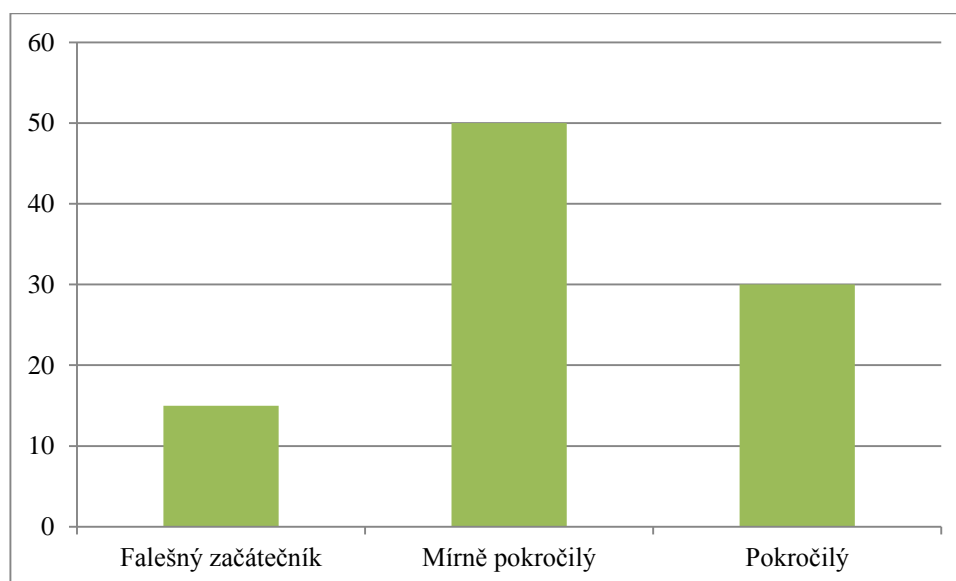
Vaše jazyková úroveň je:

Falešný začátečník	Mírně pokročilý	Pokročilý
15	50	30

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 7: Výsledky 7. otázky dotazníku

Vaše jazyková úroveň je:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

55% dotázaných, což byla většina, se hlásilo k úrovni mírně pokročilé, což bylo překvapující shledání, protože všichni měli anglický jazyk již na výuce na základních školách a dále až do univerzitního studia, nicméně, kvantita zde neodpovídá kvalitě. Bylo by zřejmě dobré se snažit toto vzít v potaz a zkusit zkvalitnit výuku cizích jazyků, která by se pak pouze v pracovním procesu udržovala na hovorové či obchodní úrovni. 30% mělo pokročilou úroveň, což také není silné číslo, vzhledem k tomu, že anglický jazyk využívá při denní komunikaci. 15% se ohodnotilo na úrovni falešný začátečník, což by odpovídalo nejstarší šetřené věkové skupině a nebylo to překvapivé zjištění.

Tabulka 8: Výsledky 8. otázky dotazníku

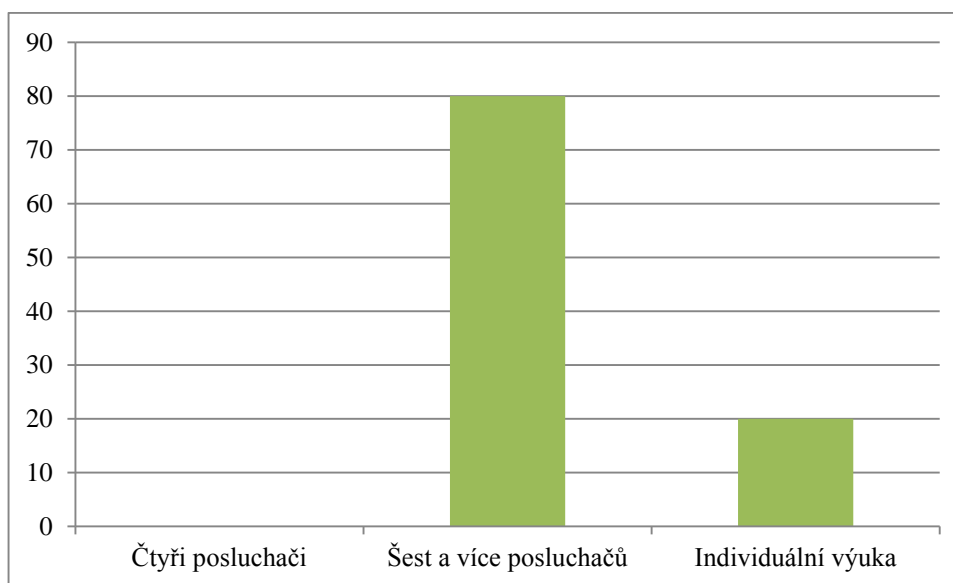
Jste účastníkem skupiny o velikosti:

Čtyři posluchači	Šest a více posluchačů	Individuální výuka
0	80	20

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 8: Výsledky 8. otázky dotazníku

Jste účastníkem skupiny o velikosti:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

80% dotázaných navštěvovalo docela početnou skupinu o 6 účastnících, pokud byla jejich úroveň homogenní, byla výuka nenarušena a zlepšení ve znalostech a osvojení anglického jazyka bylo zaručeno. Nicméně, často se stává, že takto početné skupiny mají značně nesourodé, heterogenní uspořádání, což pak skupinu může zbrzdit v pokroku a některé účastníky odradit chodit na výuku. Skupina o 4 posluchačích nebyla zastoupena, zřejmě je to z důvodu úspory nákladů na jazykový kurz. 20% mělo individuální výuku, dle mých zkušeností to jsou vysoce postavení manažeři a jednatelé, kteří anglický jazyk musí zvládat na profesionální úrovni, či si rychle osvojit znalosti.

Tabulka 9: Výsledky 9. otázky dotazníku

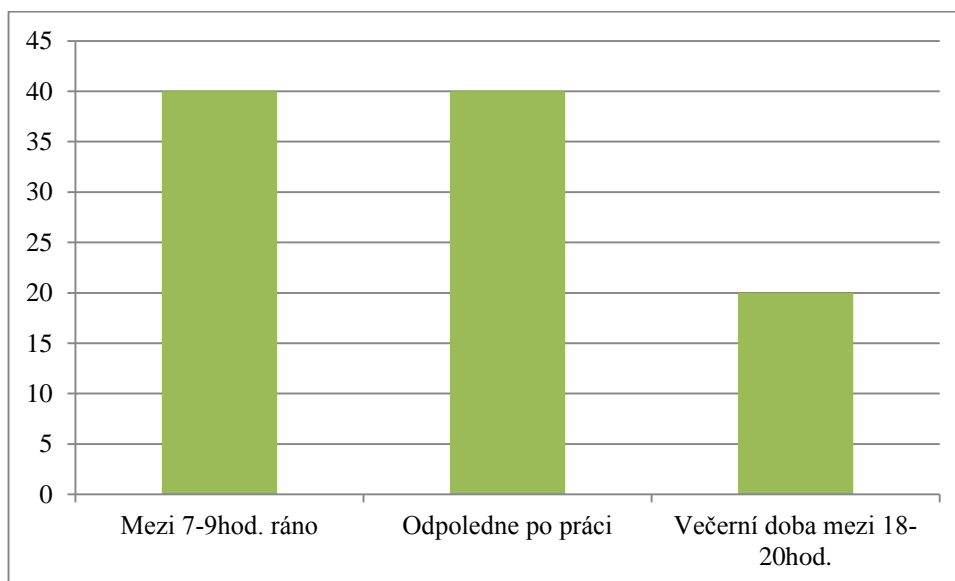
Výuka probíhá na pracovišti:

Mezi 7-9hod. ráno	Odpoledne po práci	Večerní doba mezi 18-20hod.
40	40	20

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 9: Výsledky 9. otázky dotazníku

Výuka probíhá na pracovišti:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

40% uvedlo, že se učilo anglický jazyk buď brzy ráno, či stejný poměr 40% vyšel na odpolední dobu po práci. Je překvapující, že vyšlo stejné rozložení výuky, když je patrné, že lépe se učí v ranních hodinách před zapojením do pracovního procesu. Nicméně se to dá vysvětlit tím, že je toto rozdělení stanoveno firemními předpisy, popř. aby se mohli kolegové zastoupit. Pozdní večerní výuka byla zaznamenána pro 20% respondentů, kteří zřejmě do práce chodí déle, a pak mají čas si práci rozvrhnout, včetně času na výuku anglického jazyka.

Tabulka 10: Výsledky 10. otázky dotazníku

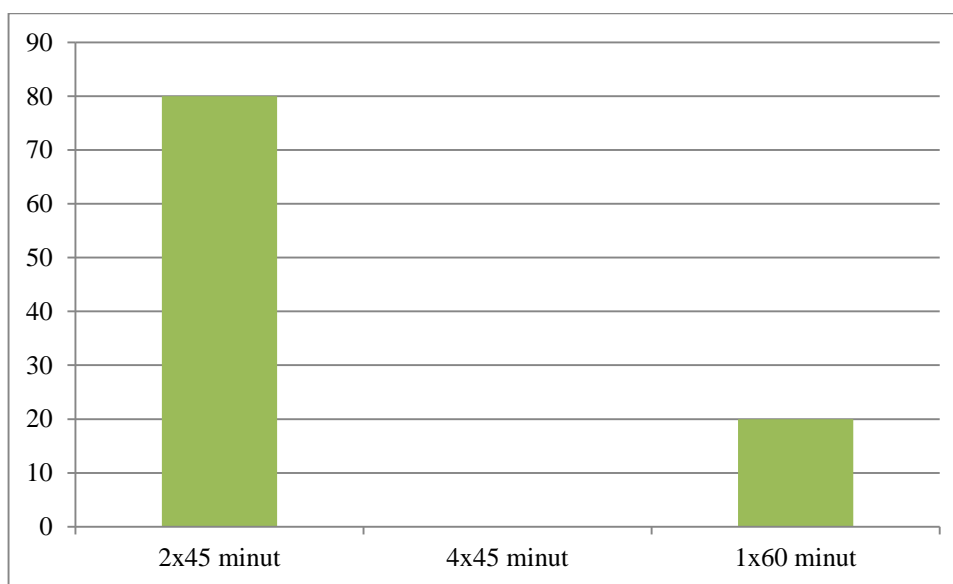
Váš výukový blok je v rozsahu:

2x45 minut	4x45 minut	1x60 minut
80	0	20

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 10: Výsledky 10. otázky dotazníku

Váš výukový blok je v rozsahu:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

80% posluchačů, velká většina navštěvovala kurz anglického jazyka v rozsahu 2 vyučovacích jednotek. Podle mého názoru, tato časová dotace je pro skupinu 5 účastníků ideální, kde každý má prostor se vyjádřit. 20% navštěvovala kurz anglického jazyka s dotací 1 x 60 minut, což je přiměřený vhodný čas na individuální konverzační blok. Výuka s vyšší dotací zde neprobíhala.

Tabulka 11: Výsledky 11. otázky dotazníku

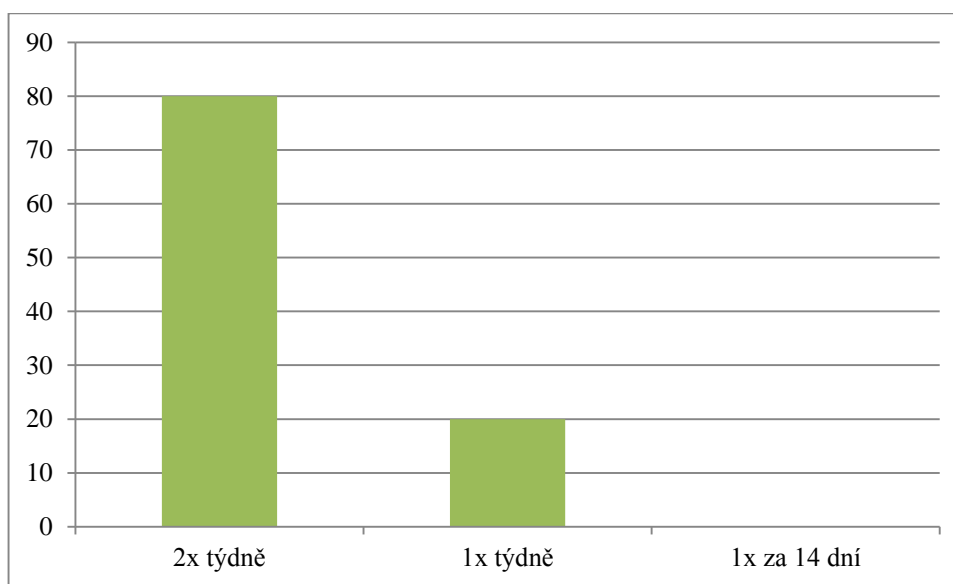
Jazykovou výuku navštěvuji:

2x týdně	1x týdně	1x za 14 dní
80	20	0

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 11: Výsledky 11. otázky dotazníku

Jazykovou výuku navštěvuji:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

80% uvedlo účast na výuce anglického jazyka s frekvencí 2x do týdne, což se vztahuje k výše uvedeným údajům, a výuka je rovnoměrně a správně rozložena pro skupinovou výuku s 5 účastníky. 20% uvedlo výuku anglického jazyka pouze 1x do týdne, což se hodí jako udržovací komunikativní a individuální výuka. Výuka s jiným rozsahem nebyla zaznamenána.

Tabulka 12: Výsledky 12. otázky dotazníku

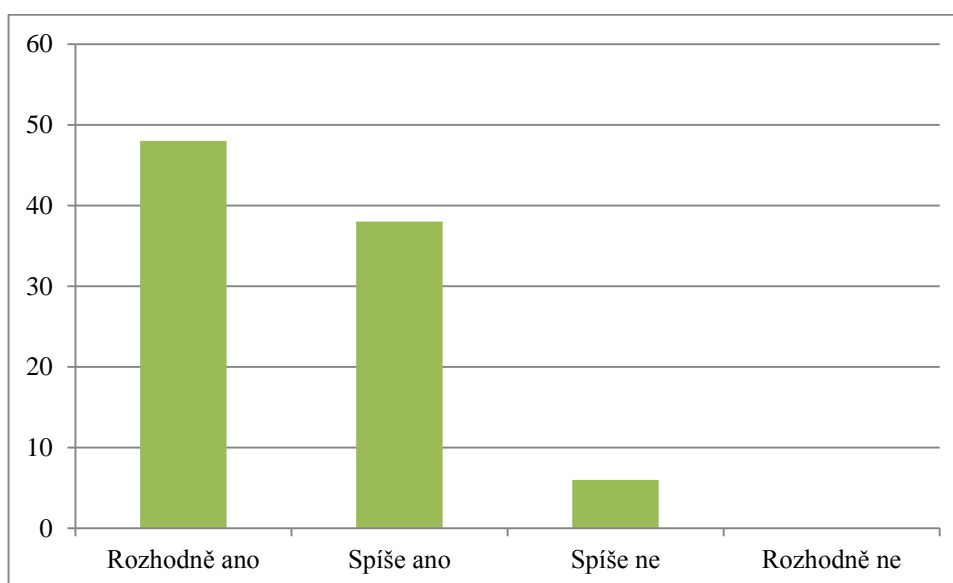
Jste spokojeni s uspořádáním výuky anglického jazyka dle ERR:

Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
48	38	6	0

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 12: Výsledky 12. otázky dotazníku

Jste spokojeni s uspořádáním výuky anglického jazyka dle ERR:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

48% se shodlo na silném kladném zhodnocení spokojenosti uspořádání výuky anglického jazyka dle koncepce ERR, což bylo dále podpořeno 38% dotázaných. Celkem tedy 86% se vyjádřilo kladně k této koncepci ERR., což může být způsobeno tím, že průměrný věk oslovených respondentů má rádo a vyhledává inovativní metody, styly, koncepce, návody, a pak je užívá a začleňuje do svého života. Bylo také překvapující, že ve firmě, která je z velké většiny obsazena zaměstnanci produktivního zaměření, se objevilo 6%, kteří měli opačné stanovisko. Zřejmě těmto respondentům vyhovuje pomalé, tradiční a systémově sestavené vyučování cizího jazyka - anglického, které je doprovázené českým jazykem. Můžeme si to vysvětlit mnoha důvody - nezvyk, stud, neochota se učit novému, nezájem připustit a přijmout změny, není motivace, není porozumění a vůle se učit novými způsoby.

13. Co by se dalo v koncepci výuky dle ERR vylepšit:

Zájem zodpovědět na tuto položenou otázku dle nasbíraných odpovědí byl nemalý, velmi příznivý a inspirující v mnoha ohledech a směrech. *„Díky koncepci ERR, se vneslo do výuky objektivní testování jak vstupních a výstupních hodnot, které se dají pak porovnat v globálním měřítku při studium v zahraničí.“* *„Koncepce ERR mě pomohla zlepšit si studovaný jazyk, že jsem získal i díky tomuto uspořádání znalosti, které stačily k dosažení mezinárodní kvalifikace. Mám tak možnost získat lepší pracovní pozici, díky tomuto osvědčení.“* Z tohoto ohodnocení je patrné, že respondenti mají vysoké, ale zdravé ambice na sobě pracovat, zlepšovat se a mít tak možnost se uplatňovat na pracovním trhu kdekoli jinde v zahraničí. Další jmenované konkrétní záležitosti: častější procvičování poslechové složky jazyka, využití při výuce i mateřský jazyk a dovolit tak sblížení těchto dvou jazyků, rozšířit delší časový horizont pro zlepšení studovaného jazyka pro starší věkové skupiny. Díky i těmto postřehům si může pak pedagog či lektor ve skupině ujasnit náročnost a splnění stanovených cílů, když obě strany budou vzájemně spolupracovat.

Tabulka 14: Výsledky 14. otázky dotazníku

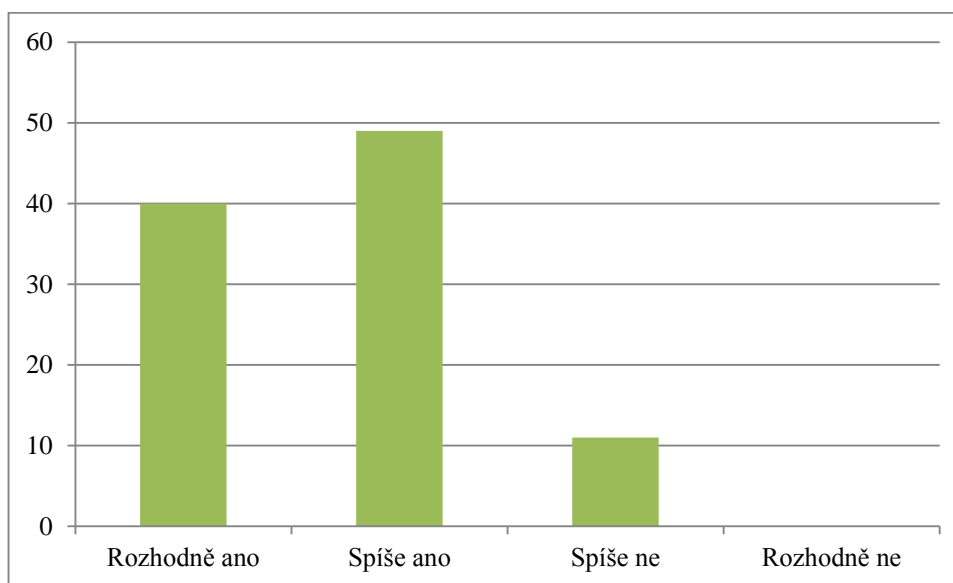
Vyhovují Vám metodické příručky stanovené dle ERR:

Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
40	49	11	0

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 14: Výsledky 14. otázky dotazníku

Vyhovují Vám metodické příručky stanovené dle ERR:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

40% ohodnotilo kladně metodické příručky pro výuku spolu se skupinou dalších 49%, což bylo v součtu celkem 89%, kteří byli spokojeni. Toto většinové kladné ohodnocení se dalo čekat, vzhledem k tomu, že firma zaměstnává mladé a schopné lidi. Nebylo ani překvapením, že malá menšina 11% si neoblíbila anglicky psané metodické příručky a k tomu další materiály. Podle mého názoru je to dané tím, že příručky jsou zaměřené pouze na zautomatizování studujícího cizího jazyka, naučit posluchače myslet a cítit tímto jazykem od prvního otevření studované publikace. Poslechová doprovodná cvičení jsou obtížná, jsou namluvená rodilými mluvčími, kteří mají různé přízvuky, nejsou vybavena předtištěnými slovíčky a frázemi v mateřském jazyce. Toto studium pak je více náročné a vyžaduje píli, samostudium a najít si tedy vlastní způsob, který mne bude vyhovovat.

Tabulka 15: Výsledky 15. otázky dotazníku

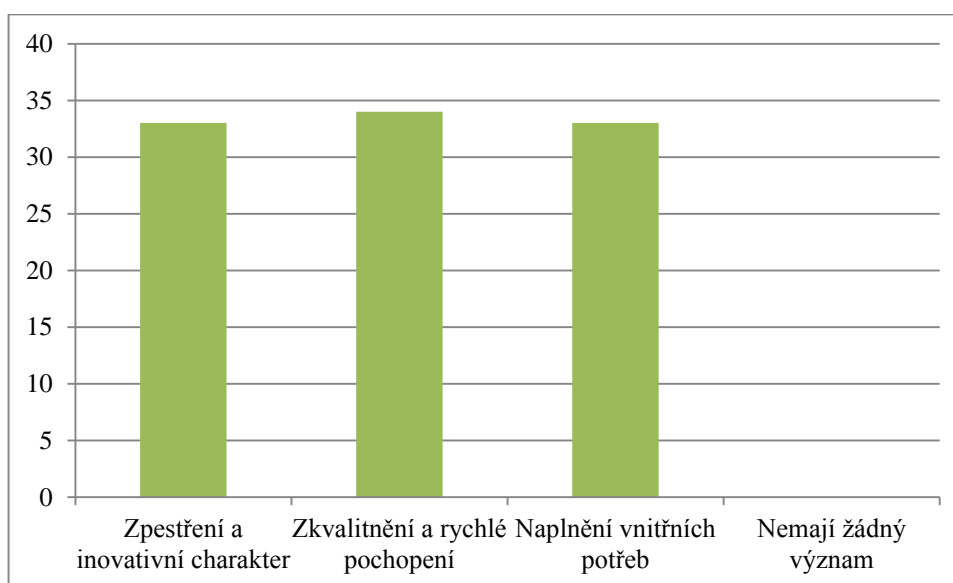
Přináší netradiční výukové styly do anglického jazyka:

Zpestření a inovativní charakter	Zkvalitnění a rychlé pochopení	Naplnění vnitřních potřeb	Nemají žádný význam
33	34	33	0

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 15: Výsledky 15. otázky dotazníku

Přináší netradiční výukové styly do anglického jazyka:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Na základě téměř shodného zhodnocení 33-34% třech kladně přínosných složek, které byly nalezeny při výuce anglického jazyka, vyplývá velmi podstatné zjištění. Netradiční výukové styly si v této zkoumané firmě získaly své výhradní místo ve výuce, oblíbenost a přínosnost se staly neoddělitelnou součástí výuky. Naplnění vnitřních potřeb bylo některými blíže specifikováno. „ *Uvědomění si své silné učební složky, mi přineslo konečně způsob, jak se lépe orientovat a vstřebat nové poznatky. Přineslo mi to vnitřní radost, pochopení, zvýšení vlastní vnitřní hodnoty, která se navenek projevila zájmem ostatních členů.*“ Je překvapující zjištění, že se nikdo nevyjádřil záporně, což je velmi potěšující výsledek.

Tabulka 16: Výsledky 16. otázky dotazníku

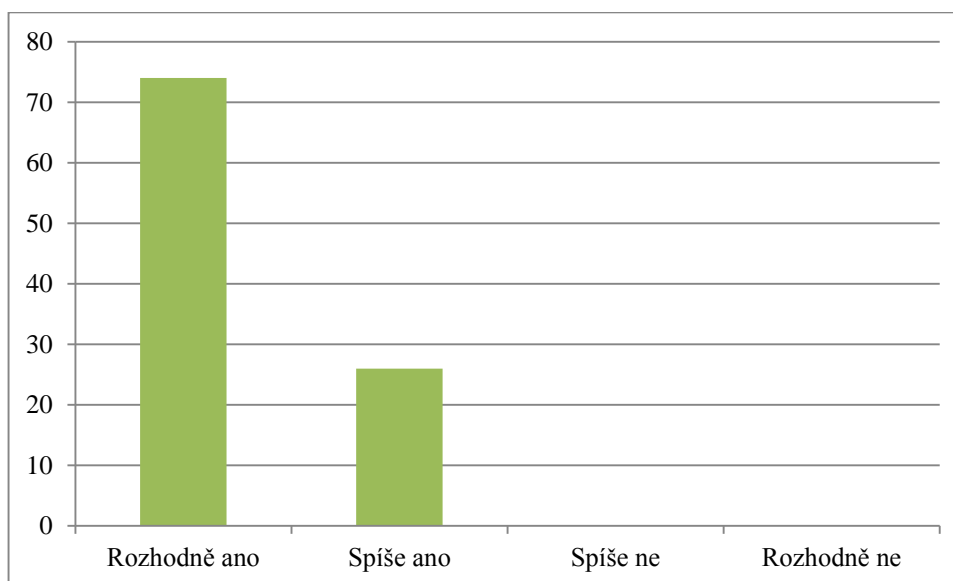
Jsou netradiční výukové styly v anglickém jazyce běžně a správně užívané:

Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
74	26	0	0

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 16: Výsledky 16. otázky dotazníku

Jsou netradiční výukové styly v anglickém jazyce běžně a správně užívané:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Výsledky i v tomto případě byly velice příznivé, celkové kladné zhodnocení 74% podpořené následujícími 26%, ukazovalo na skvělou práci vyučujícího pedagoga. Záporné zhodnocení nebylo použito.

Tabulka 17: Výsledky 17. otázky dotazníku

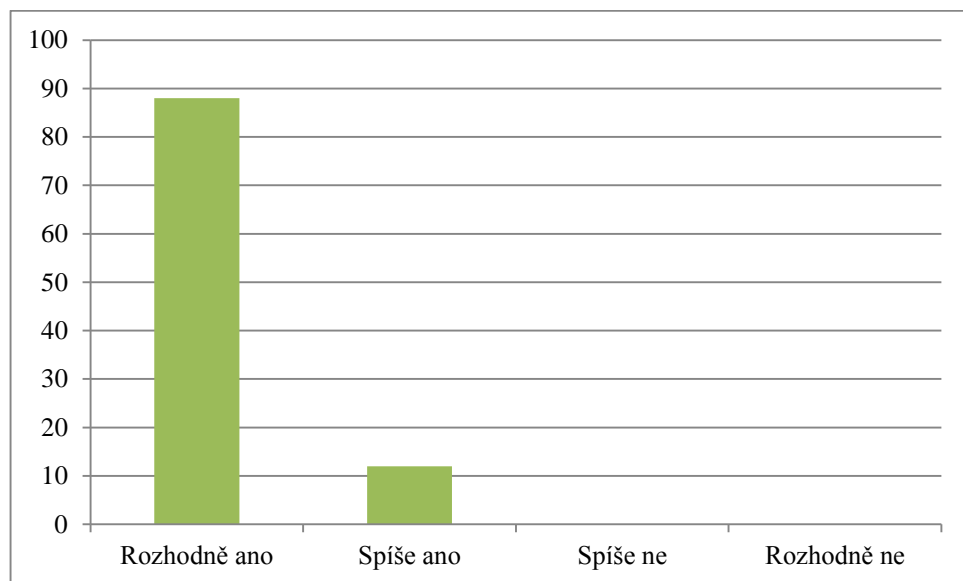
Vyhovuje Vám současná výuka s využitím těchto netradičních stylů:

Rozhodně ano	Spíše ano	Spíše ne	Rozhodně ne
88	12	0	0

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 17: Výsledky 17. otázky dotazníku

Vyhovuje Vám současná výuka s využitím těchto netradičních stylů:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Výsledky i zde byly jen kladné a to v součtu 88% a 12% respondentů, kteří vyjádřili svůj kladně naladěný postoj a spokojenost s výukou anglického jazyka.

Tabulka 18: Výsledky 18. otázky dotazníku

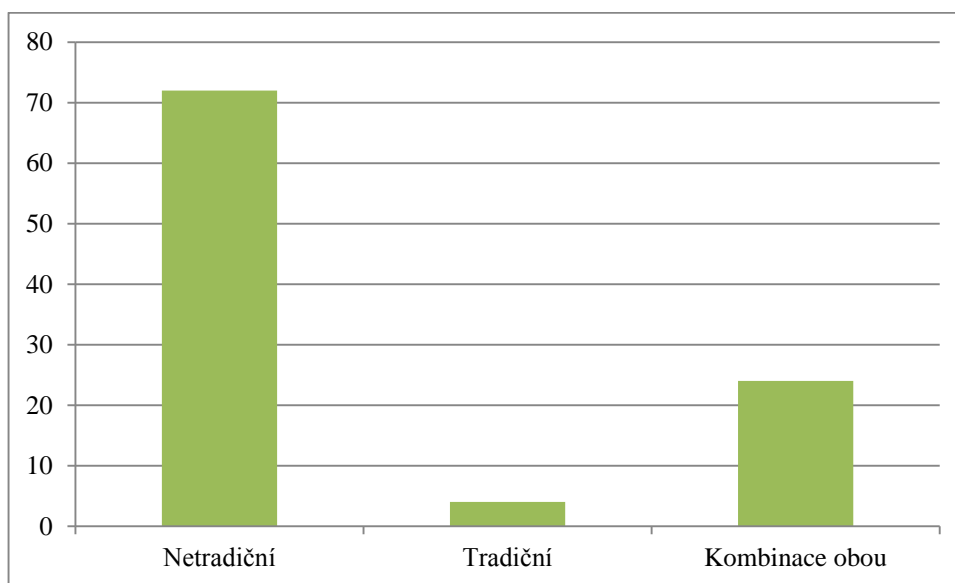
Vyhovují Vám více metody výuky:

Netradiční	Tradiční	Kombinace obou
72	4	24

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 18: Výsledky 18. otázky dotazníku

Vyhovují Vám více metody výuky:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

72% respondentů se vyjádřilo kladně a tím, i potvrdilo zájem a radost mít výuku anglického jazyka obohacenou o netradiční výukové metody. 24% respondentů se vyjádřilo pro kombinaci, což je možné pouze za správného a odborného posouzení vyučujícího. 4% zůstali věrní netradičním metodám, což je zřejmě způsobeno tím, že na to byli zvyklí, vyhovovalo jim to, přineslo jim to pouze již známé a zažité zážitky.

19. Kterými metodami byste kurz doplnili, obohatili?

Respondenti mohli volně odpovídat na tuto otázku na základě vlastních zkušeností a jmenovali metodu komunikativní a jako hlavní byla zmíněna Callanova metoda. Její přínos je v učení se výrazům pouze v ústní podobě, výrazy jsou opakovány pořád dokola, a tím se lehce zapamatují. Lektor stojí a vede účastníky, jako „*dirigent*“, a účastníci, „*sbor*“ kopírují vše přesně tak, jako to slyší. Nevýhodou je, že účastníci nerozumí, proč se to tak řekne, a jestli to mohou využít v jakékoli situaci a v podmínkách.

Další zmíněná a moderní metoda výuky anglického jazyka, je tzv. Direct English, neboli přímá komunikativní metoda, která v sobě odráží podobné prvky předchozí metody. Nicméně je doplněna o diktáty, poslechy a psaní. Výhoda je rychlé osvojení si základů jazyka tzv. „*opakovaným biflováním*“. Nevýhoda je, že se účastníci mohou naučit fráze, které jsou hovorového charakteru, nejsou přenosné a mohou pak způsobit více škody než užitku. Ostatní odpovědi byly shodné v tom, že koncipovaná současná výuka jim vyhovuje za využití stávajících metod.

Tabulka 20: Výsledky 20. otázky dotazníku

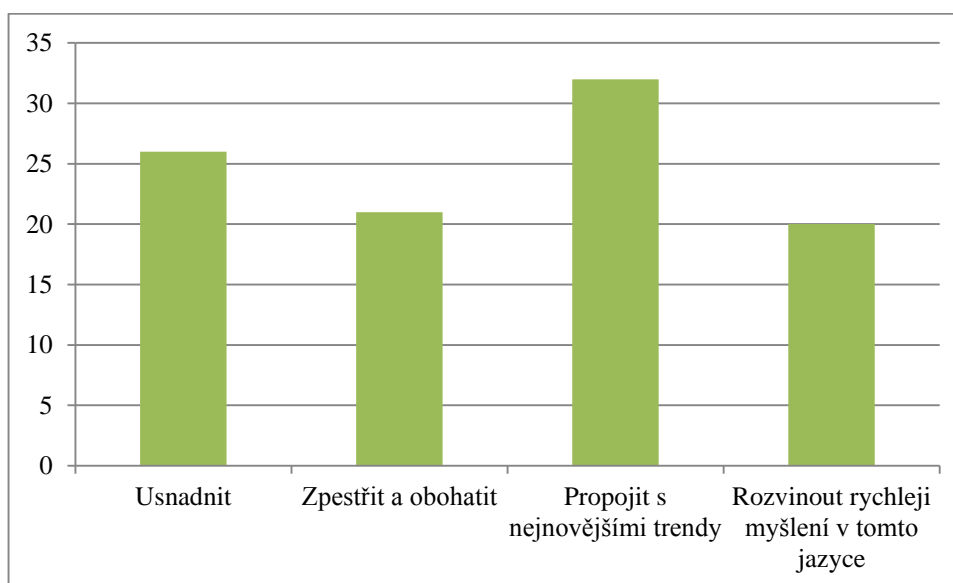
Dokáží netradiční metody výuky studium anglického jazyka:

Usnadnit	Zpestřit a obohatit	Propojit s nejnovějšími trendy	Rozvinout rychleji myšlení v tomto jazyce
26	21	32	20

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

Graf 20: Výsledky 20. otázky dotazníku

Dokáží netradiční metody výuky studium anglického jazyka:

Zdroj: autor práce (vlastní šetření)

32% respondentů ohodnotila nejvýše propojení a přiblížení metod s nejnovějšími trendy, je to zřejmě dané tím, že s anglickým jazykem pracují, jak pasivně, tak i aktivně, a mohou pak více nacházet propojení, které není omezené na specifickou oblast, ale dá se i dále přenést. 26% respondentů označilo, že netradiční metody jim pomáhali studovaný anglický jazyk usnadnit a tím i rychleji pochopit. Můžeme si to vysvětlit také tím, že je zde podněcována vlastní originalita zapojení každého a také možnost si vybrat svůj postoj. 21% respondentů udělilo toto ohodnocení pro dvě zkoumané složky- zpestření a obohacení a také rychlejší rozvoj myšlení ve studovaném, anglickém jazyce.

7.2 Verifikace hypotéz

H1) Nová koncepce výuky anglického jazyka dle ERR splňuje mé očekávání, přináší ucelené uspořádání a strukturu.

Pro verifikaci této hypotézy H1 použila autorka výsledky z odpovědí otázek 12-14.

Cílem bylo zjistit, zda posluchačům vyhovuje výuka anglického jazyka dle ERR, rozebrat přínosy její struktury a uspořádání, zhodnotit výběr metodických příruček a materiálů a ze všeho vyvodit závěry, které se vztahují k H1.

Respondenti hodnotili tuto oblast velmi kladně a s nadšením ji obohatili o své vlastní postřehy. Uspořádání výuky vyhovovalo kladně velké většině, a to celkem 86%, jelikož vyjádřili svůj souhlas s uspořádáním a se strukturou, která zrcadlila v sobě logický tok pro správné osvojení si vědomostí pro konkrétní jazykovou úroveň. Přínosné bylo i detailně zpracované testování, které přinášelo pro každého možnost vlastního zhodnocení si svých silných, ale i slabých stránek studovaného jazyka. Další možnosti, které se s tímto spojovaly, bylo získání mezinárodně platných certifikátů, zvýšení si tak vlastního sebevědomí a hodnot, a jít dál novými směry v pracovní sféře. Každá úroveň dle stanov ERR. má především účastníky motivovat ke zlepšení a nabízet jim návod, který je opřený o několikaleté zkušenosti odborníků. Tento návod, ale pro některé přináší omezení, a to soustředit se na studovaná jazyk- anglický jazyk, jak materiální podporou, tak i koncepcí výukovou, jazykem mluvit, myslet, přemýšlet, cítit a žít. Tento návod byl přijat a splynul s většinovým počtem v míře 89%, protože s splnil vnitřní inovativní hodnoty každého. Neochota přijmout toto plně a úplně se projevila v malé menšině 11%, což se vztahovala ke starším posluchačů, kteří mají nastavené vlastní zažité učební návyky, a je to pro ně pohodlné to následovat. Věřím ale, že s pílí a motivací schopného pedagogického pracovníka/ lektora, se tyto zábrany neflexibilního charakteru, dají „zbourat“ a nahradit novým, svěžím a přínosným výukovým přístupem. Přístupem, který se již novým mottem mladší generace, ale může se stát i příznivou a inspirující mízou generace starší věkové kategorie.

Celkově na základě zhodnocení všech sesbíraných údajů, **lze tedy konstatovat, že hypotéza byla potvrzena.**

H2) Učební styly pomáhají naplňovat individuální potřeby.

Pro verifikaci této hypotézy H2 použila autorka výsledky z odpovědí z otázky č. 15

Cílem bylo stanovit a blíže popsat, které vnitřní potřeby jsou naplněné, a jak to dále může ovlivnit a rozvinout osobnost.

Respondenti se vyjádřili k otázce č. 15. v plném počtu, a složky týkající se přínosu učebních stylů byly shodně vyvažující se. Je velmi potěšující, že učební styly, jsou inspirací, jak k rozvoji individuálních vnitřních potřeb, dále k podnícení zájmu a chtění rychlého pochopení problematiky studovaného jazyka obohaceného o inovativní a vyvíjející se ráz. Zmíněné individuální potřeby byly zachyceny jako potřeby uznání, úcty, úspěchu, vlastní hodnoty, vlastní originality a výjimečnosti. Toto uvědomění pak vede k naplnění vlastních morálních zásad, k utváření nových názorů, postojů, které jsou pak odrazem nově přicházejících možností a příležitostí, jak z profesního, tak i ze soukromého života.

Závěrem, i zde na základě sesbíraných informací, **byla hypotéza potvrzena.**

H3) Netradiční metody výuku anglického jazyka obohacují, zpestřují a přinášejí prostor pro spolupráci a aktivitu.

Pro verifikaci této hypotézy H3 použila autorka výsledky z odpovědí otázek 18-20.

Cílem bylo přiblížit význam netradičních výukových metod v anglickém jazyce, detailně popsat jejich originální prvky a zaměření, a pak zhodnotit jejich vliv a účinek pro oba dva partnery ve výuce, lektora a posluchače.

Respondenti jednoznačně potvrdili, na základě kladného ohodnocení netradičních metod, jejich výjimečnost a přínosnost. 72% je velká většina, která si v těchto metodách libuje a schvaluje jejich široký příznivý vliv, především důraz na rozvoj komunikačních schopností v cizím jazyce, aktivně se zapojovat a otevřeně vyjadřovat své názory a postoje. Tímto přístupem padají bariéry mezi jednotlivými účastníky, vzniká nový prostor, který dává a podněcuje svojí svobodou přirozený tok sdílených informací, zájmu, a obohacení, jak vnitřního růstu, tak i vnějšího růstu, v rámci skupinových her.

Závěrem, i zde na základě sesbíraných informací, **byla hypotéza potvrzena.**

8 ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit a zjistit, zda netradiční styly a metody ve výuce anglického jazyka přispívají ke zkvalitnění výuky, její obohacení, zpestření s výsledkem zvýšení motivace a zájmu o studium.

V úvodu práce autorka psala o vlastní inspirativní etapě svého života, která ji přivedla k povolání lektora výuky cizích jazyků a přinesla ji příležitosti předávat své znalosti klientům a získávat z této vazby nové informace, vjemy a postřehy.

V první kapitole teoretické části se autorka zabývala a blíže popsala význam uznávaného dokumentu Evropského Referenčního Rámce, který svoji pečlivou strukturou přináší návod, jak správně kategorizovat dílčí stupně v anglickém jazyce. Každá složka anglického jazyka je pak důkladně zkoumána a popsána s očekávanými cíli, které pečlivé studium přináší. Cíle jsou objektivně a přesně stanovené, aby byli posluchači motivováni se učit, zlepšovat se a mít možnost si vylepšit slabší stránky studovaného jazyka, např. poslechovou část.

Ve druhé a třetí kapitole teoretické části se autorka věnovala učebním stylům, jejich členění, vývoji a jejich netradičnímu pojetí. Autorka si vybrala z každé kategorie několik používaných netradičních stylů, blíže je popsala, jak z pohledu přínosnosti do výuky anglického jazyka, tak i z pohledu možných omezení ve studiu anglického jazyka. Dále autorka doplnila tuto kapitolu o doporučení, jak zachovat a udržet kvalitní běh výuky pro obě dvě strany.

Ve čtvrté a páté kapitole teoretické části se autorka zaměřila na metody výuky, vysvětlila pojem metoda, nastínila vývoj metod a jejich začlenění do výuky dle jejich základní charakteristiky. Autorka vybrala a popsala běžně užívané metody především ve výuce anglického jazyka. U netradičních metod se autorka zaměřila na vysvětlení jejich přínosnosti do výuky, zdůraznila význam jejich nepostradatelnosti, která ovlivňuje nejenom výuku, ale i posluchače a lektora.

V praktické části autorka ověřovala, zda cíle byly splněné a to na základě dotazníkového šetření a stanovila si hypotézy, které pak vyhodnotila. K tomu autorka využila nasbírané odpovědi ze zkoumané společnosti, které vyhodnotila, znázornila, a vyvodila z nich měřitelné závěry. Závěry hodnocení byly velmi příznivé. Dokument Evropský Referenční Rámec byl přijat všemi pro svoji názornost, objektivnost a pro své

přesně stanovené zásady. Toto chytré zpracované uspořádání pomáhá studentům v orientaci, ve vlastní evaluaci, a také k tomu, aby se mohli ve studiu dále zlepšovat a splnit si své cíle.

Využití netradičních učebních stylů, znalost jejich zásad a přínosů ze strany pedagoga, bylo na základě sesbíraných údajů na vysokém stupni oblíbenosti mezi studenty. Učební styly pro každého z nich jim otevřely nové možnosti na sobě zapracovat a používat doposud nevyužité silné stránky své osobnosti.

V návaznosti na oblíbenost a kvalitu výuky byly netradiční metody také ohodnoceny vysokým poměrem. Zájem a znalost byla potvrzena z výpovědí studentů, kteří se již seznámili ve studiu anglického jazyka s některými z nich a měli s nimi jen velmi dobré zkušenosti.

Pouze studenti starší věkové kategorie označili netradiční učební styly a metody, jako ne moc vhodné výukové prostředky, protože svojí obsahovou složkou vyžadovaly po každém studentovi aktivní zapojení a důkladnou přípravu. Dále schopnost se flexibilně přizpůsobit měnícím se podmínkám během výuky, komunikovat spontánně, beze studu, hlavně v anglickém jazyce, přinášelo pro ně určitou míru vypětí a zatížení.

Výsledné doporučení autorky bylo zaměřené na to, aby výuka anglického jazyka podporovala a využívala nových inovativních přístupů, stylů, metod, měla možnost se dál vyvíjet, stejně jako „živý organismus“, proto, aby přinášela radost a rychlé zlepšení a trvalé osvojení si správného užívání anglického jazyka pro všechny věkové kategorie. Je však důležité brát ohled na každého účastníka studia anglického jazyka, aby se cítil motivován, správně orientován v těchto pro něj doposud „neprozkoumaných vodách“, s cílem se studovaný jazyk naučit a používat jej běžně v životě.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

- BARTÁK, J. *Aktuální problémy vzdělávání a rozvoje zaměstnanců v organizacích*. 1.vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN 978-80-7452-113-3.
- JANKOVCOVÁ, M., J. KOUDELA a J. PRŮCHA. *Aktivizující metody v pedagogické praxi středních škol*. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1989. ISBN 8004232094.
- KOTRBA, T. a L. LACINA. *Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga*. 2. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-34-1.
- LOJOVÁ, G. a K. VLČKOVÁ. *Styly a strategie učení ve výuce cizích jazyků*. 1.vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-876-0.
- MAŇÁK, J. *Alternativní metody a postupy*. 1.vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, Pedagogická fakulta, 1997. ISBN 8021015497.
- MAŇÁK, J. a V. ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.
- MEDLÍKOVÁ, O. *Lektorské dovednosti*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN 978-80-274-3236-7.
- PRŮCHA, J. *Moderní vzdělávací technologie*. 1.vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2003. ISBN 8086723011.
- PRŮCHA, J., E. WALTEROVÁ a J. MAREŠ *Pedagogický slovník*. 7.vyd. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0403-9.
- Společný evropský referenční rámec pro jazyky: jak se učíme jazykům, jak je vyučujeme a jak v jazycích hodnotíme*. 2. české vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. ISBN 80-244-1425-2.
- VYMĚTAL, J. *Rogersovská psychoterapie*. Praha: Český spisovatel, 1996. ISBN 80-20206051.

Seznam použitých zahraničních zdrojů

ARMSTRONG, M. *Personální management*. Praha: GRADA Publishing, a.s., 1999. ISBN 80-7169-614-5.

GINOTT, H. *Teacher & child; a book for parents and teachers*. New York: Avon, 1975. ISBN 0380003236.

ROGERS, C. *Způsob bytí*. Praha: PORTÁL, 1998. ISBN 80-7178-233-5.

Seznam použitých internetových zdrojů

Citáty slavných osobností [online]. [cit. 2016-01-29]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/richard-bach>

Citáty slavných osobností [online]. [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/cicero>

Citáty slavných osobností [online]. [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/dalajlama>

Citáty slavných osobností [online]. [cit. 2016-01-09]. Dostupné z: <http://citaty.net/autori/konfucius>

Společný evropský referenční rámec pro jazyky [online]. 16. 11.2015 [cit. 2015-11-16]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/spolecny-evropsky-referencni-ramec-pro-jazyky>

Seznam ostatních zdrojů

Jazyková příprava: Přínos k internacionalizaci společnosti. Škoda Mobil. 2010. č. 10

SEZNAM ZKRATEK

CEFR	Common European Framework
EU	Evropská Unie
ERR	Společný Evropský Referenční Rámec

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

Tabulka 1: Výsledky 1. otázky dotazníku	43
Tabulka 2: Výsledky 2. otázky dotazníku	44
Tabulka 3: Výsledky 3. otázky dotazníku	45
Tabulka 4: Výsledky 4. otázky dotazníku	46
Tabulka 5: Výsledky 5. otázky dotazníku	47
Tabulka 6: Výsledky 6. otázky dotazníku	48
Tabulka 7: Výsledky 7. otázky dotazníku	49
Tabulka 8: Výsledky 8. otázky dotazníku	50
Tabulka 9: Výsledky 9. otázky dotazníku	51
Tabulka 10: Výsledky 10. otázky dotazníku	52
Tabulka 11: Výsledky 11. otázky dotazníku	53
Tabulka 12: Výsledky 12. otázky dotazníku	54
Tabulka 13: Výsledky 14. otázky dotazníku	56
Tabulka 14: Výsledky 15. otázky dotazníku	57
Tabulka 16: Výsledky 16. otázky dotazníku	58
Tabulka 17: Výsledky 17. otázky dotazníku	59
Tabulka 18: Výsledky 18. otázky dotazníku	60
Tabulka 18: Výsledky 20. otázky dotazníku	62

Seznam grafů

Graf 1: Výsledky 1. otázky dotazníku	43
Graf 2: Výsledky 2. otázky dotazníku	44
Graf 3: Výsledky 3. otázky dotazníku	45
Graf 4: Výsledky 4. otázky dotazníku	46
Graf 5: Výsledky 5. otázky dotazníku	47
Graf 6 : Výsledky 6. otázky dotazníku	48
Graf 7: Výsledky 7. otázky dotazníku	49
Graf 8: Výsledky 8. otázky dotazníku	50
Graf 9: Výsledky 9. otázky dotazníku	51

Graf 10: Výsledky 10. otázky dotazníku	52
Graf 11: Výsledky 11. otázky dotazníku	53
Graf 12: Výsledky 12. otázky dotazníku	54
Graf 13: Výsledky 14. otázky dotazníku	56
Graf 14: Výsledky 15. otázky dotazníku	57
Graf 15: Výsledky 16. otázky dotazníku	58
Graf 16: Výsledky 17. otázky dotazníku	59
Graf 17: Výsledky 18. otázky dotazníku	60
Graf 18: Výsledky 20. otázky dotazníku	62

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A - Dotazník	I
-----------------------------------	----------

Příloha A – Dotazník

Vážené dámy a pánové,

Ráda bych Vás požádala o vyplnění předloženého dotazníku, jehož výsledky poslouží při psaní bakalářské práce na téma: „*Netradiční styly a metody výuky anglického jazyka ve vzdělávání dospělých*“. Pomocí Vašich odpovědí bude proveden výzkum, jehož cílem je získat informace o Vašem vztahu k výuce anglického jazyka, o Vašich postojích, názorech, popř. námětech na zlepšení a dalších doprovodných údajů. Dotazník je zcela anonymní. Předem děkuji za Vaši ochotu a čas strávený vyplněním tohoto dotazníku.

1) Jste

- a) Muž
- b) Žena

2) Váš věk se pohybuje mezi:

- a) do 30 let
- b) 30 - 45 let
- c) 45 let a více

3) Vaše dosažené vzdělání:

- a) Vyučen bez maturity
- b) Středoškolské s maturitou
- c) Vysokoškolské

4) Ve firmě pracuji:

- a) Méně než 2 roky
- b) 2 - 5 let
- c) Více než 5 let

5) Vaše povolání se pohybuje v:

- a) Technická oblast
- b) Software engineering
- c) Nižší management

6) Pracujete ve firmě:

- a) Hlavní zastupitelství Německo
- b) Pobočka v Mladé Boleslavi
- c) Jiné

7) Vaše jazyková úroveň je:

- a) Falešný začátečník
- b) Mírně pokročilý
- c) Pokročilý

8) Jste účastníkem skupiny o velikosti:

- a) 4 posluchači
- b) 6 a více
- c) Mám individuální výuku

9) Výuka probíhá na pracovišti:

- a) Mezi 7 – 9 hod. ráno
- b) Odpoledne po práci
- c) Večerní doba mezi 18 – 20 hod.

10) Váš výukový blok je v rozsahu:

- a) 2 x 45 minut
- b) 4 x 45 minut
- c) 1 x 60 minut

11) Jazykovou výuku navštěvují:

- a) 2 x týdně
- b) 1 x týdně
- c) 1 x 14 dní

12) Jste spokojeni s uspořádáním výuky anglického jazyka dle ERR.?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

13) Co by se dalo v koncepci výuky dle ERR vylepšit?

.....

14) Vyhovují Vám metodické příručky stanovené dle ERR.?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

15) Přináší netradiční výukové styly do anglického jazyka:

- a) Zpestření a inovativní charakter
- b) Zkvalitnění a rychlé pochopení
- c) Naplnění vnitřních potřeb
- d) Nemají žádný význam

16) Jsou netradiční výukové styly v anglickém jazyce běžně a správně užívány?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Spíše ne
- d) Rozhodně ne

17) Vyhovuje Vám současná výuka s využitím těchto netradičních stylů?

- a) Rozhodně ano
- b) Spíše ano
- c) Rozhodně ne
- d) Spíše ne

18) Vyhovují Vám více metody výuky:

- a) Netradiční
- b) Tradiční
- c) Kombinace obou

19) Kterými metodami byste kurz doplnili, obohatili?

.....

20) Dokáží netradiční metody výuky studium anglického jazyka:

- a) Usnadnit
- b) Zpestřit a obohatit
- c) Propojit s nejnovějšími trendy z jiných oblastí
- d) Rozvinout rychleji myšlení v tomto jazyce

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Martina Jírová

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: Kombinovaná

Název práce: Netradiční styly a metody výuky anglického jazyka ve vzdělávání dospělých

Rok: 2016

Počet stran textu bez příloh: 58

Celkový počet stran příloh: 5

Počet titulů českých použitých zdrojů: 11

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 3

Počet internetových zdrojů: 5

Počet ostatních zdrojů: 1

Vedoucí práce: PhDr. Iva Borská, CSc.